

LIAUDIES BALSAS

KANADOS LIETUVŲ SAVAITRAŠTIS

The PEOPLE'S VOICE, Lithuanian Weekly, Published by the Lithuanian Press Association, 160 Claremont St., Toronto 3, Ontario

Authorized as Second Class Mail, Post Office Department, Ottawa
and for Payment of Postage in Cash

Kaina 10 ct.

Nr. 11

Pentadienis, Kovo (March) 16, 1962, Toronto, Ontario

M E T A I XXXI

Ekonomistai Sako Nusiginklavimas Nesugriautų Valstybių Ekonomijos

Jungtinės Tautos. — Dešimties šalių ekonomistai, įskaitant Jungtines Valstijas ir Tarybų Sąjungą, sako, kad pasaulis gali nusiginkluoti visai nesugriaudamas ekonomijos, jeigu tiktai eis prie to tvarkingai.

Sie ekonomistai, nuskirti Jungtinių Tautų 1960 metais, reikalą ištyrė nuodugnai ir kalba su autoritetu.

Jie sako, kad nusiginklavimas sudarytų galimybę sutrumpinti darbo dieną, duoti ilgesnes apmokamas atostogas, didesnes senatvės pensijas. Taipgi šeimynoms nereikėtų kentėti ilgus išskyrimus.

Jų apskaičiavimu, pasaulis išleidžia 120 bilijonų dolerių per metus militariniams reikalams arba nuo 8 iki 9 procentų visos savo gamybos. Šiam tikslui dirba 50,000,000 žmonių, įskaitant apie 20,000,000 ginkluotose jėgose.

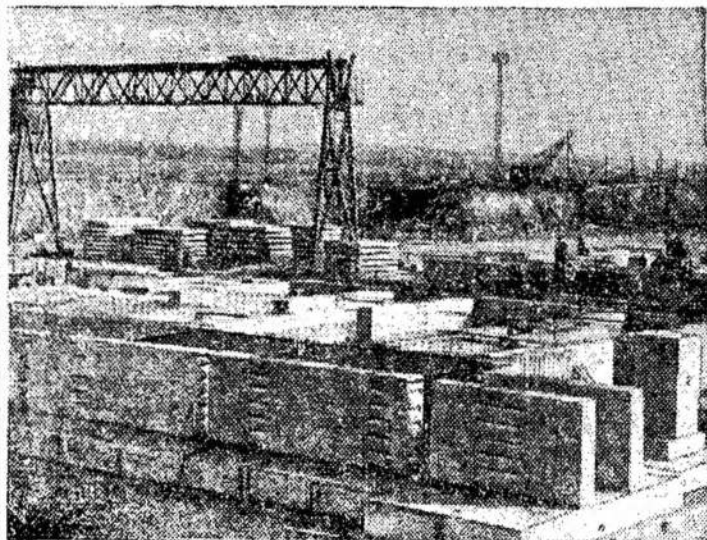
Bet pasaulyje daugiau taikų reikalų, negu kad apdirbtų nusiginklavimo paliuosuotos jėgos. Tokiu būdu, nei vienai šaliai nėra reikalo bijoti nusiginklavimo.

Nenorint susilaukti depresijos, vyriausybės galėtų sumažinti taksus, kad žmonių perkamoji jėga padidėtų ir tokiu būdu gaminių pareikalavimas pakiltų. Galėtų paremti industrijas, kurios būtų labiausiai paliestos.

Nekurios industrijos, dabar gaminančios militarinius dalykus, galėtų momentaliai persiorganizuoti taikos gamybai.

Bendrai, nėra reikalo bijoti nusiginklavimo. Gyvenimas ne pablogėtų, o pagerėtų, nes kariniams reikalams išleidžiamos sumos būtų panaudotos žmonių gerovei pakelti.

Socialistinių šalių žmonėms, be abejonės, nusiginklavimas visai nekelia jokio rūpesčio, nes jų ekonomija planuota ir perėjimas būtų labai lengvas, kaip nurodo ekonomistų raportas.

Prieš pusantrų metų pradėti svarbiausios lietuvių liaudies statybos — Lietuvos VRE — darbai šiuo metu įžengė į lemiamą fazę. Sparčiai kyla pagrindinio elektrinės korpuso sienos, klojami

pamatai katilinei, auga didžiulis būsimųjų energetikų miestelis. Jau 1962 metais pirmoji elektrinės turbina duos elektros energiją. Nuotraukoje: pagrindinio elektrinės korpuso statyboj.

Francūzai Ruošiasi Sutikti Paliubas

ALZYRAS. — Prezidento De Gaulle kariuomenė Alžyrijoje susikoncentravo į neramumų centrus, kad būtų pasiruošus sutikti paliubų paskelbimo dieną, kurios nekantriai laukiama.

Manoma, kad dešinieji teroristai gali sutikti paliubų paskelbimą nauja teroro banga. Kaip matyti, jie tik tą vieną priemonę beturi savo užsipyrimui pademonstruoti.

Francijos vyriausybė imasi atsargumo priemonių ne tik Alžyrijoje, bet ir visoje Francijoje. Tai bus labai svarbus momentas Francijos istorijoj. Francijai nebuvu taikos ir hitlerininkus nugalėjus. Pirmą kariavo Indokinijoje, o po to prasidėjo karas Alžyrijoje.

NEW YORK. — Federalis kaltintojas sakė džiūrei, kad velionis senatorius George Bender, Ohio republikonas, paėmė \$100,000 kyšį, kad užmušus šerų apgavystės investigaciją.

Jis tuomet, prie Eisenhowero administracijos, buvo vidaus reikalų sekretoriaus specialus asistentas.

Policija Iškrėtė Amerikiečių Namus

SAIGON. — Jungtinės Valstijos remia Pietinio Vietnamo režimą ekonominiai ir militariniai, bet matyti reakcionieriams ir amerikiečiai nėra taip labai patikimi žmonės.

Pavyzdžiui, policija čia iškrėtė namus amerikiečių profesorių, kurie profesoriauja Saigono universitete. Krata buvo padaryta vidurnaktyje. Iš Stanley Millet namų policija išsivedusi du svečius, 17 metų studentą ir 50 metų amžiaus bedarbių žurnalistą.

Buvo iškrėti trys amerikiečių namai.

JAV ambasada pareikalavusi paaiškinti, kokiems galams policija kratas darė Pietinio Vietnamo draugų namuose.

Rio De Janeiro. — Sugrįžo į Braziliją buvęs prezidentas Janio Quadros. Generalai privertė jį rezignuoti ir apiešti Braziliją, bet matyti jis sugrįžęs mesis į politiką ir vėl.

DOULA, Cameroon. — Nukrito į raistą kelevinis orlaivis ir žuvo 111 asmenų.

Prasideda Konferencija Nusiginklavimo Reikalu

GENEVA. — Čia prasideda 18 valstybių atstovų konferencija nusiginklavimo reikalu, pagal Jungtinių Tautų nutarimą. Tai konferencija, kurios užduotis surasti būdus visiškam pasaulio nusiginklavimui.

Šiai konferencijai pagrindai yra padaryti. Jungtinės Valstijos ir Tarybų Sąjunga yra psirašiusios bendrą rezoliuciją, kurioje išdėstomi nusiginklavimo programos pagrindai. Konferencijai lieka surasti kelius, kaip įgyvendinti tuos principus.

Prieš konferencijos atidarymą turėjo pasitarimus Jungtinių Valstijų, Tarybų Sąjungos ir Britanijos užsienio reikalų ministrai. Beje, pažymėtina, kad Francija

atsisakė šiame ministrų pasitarime dalyvauti.

Kaip ir pasitarimuose dėl sulaikymo nuklinių bandymų, Jungtinių Valstijų ir Tarybų Sąjungos skirtumų pagrinde yra inspekcija. Jeigu ši klausimą bus galima išspręsti, tai nusiginklavimo klausimas pasidarys daug lengvesnis.

Jungtinės Valstijos nori tokios inspekcijos, kuri tuojaus apimtų viską, net ir tai, kas bus vykdoma daug vėliau. Jos nori kontrolės ne tik ant panaikinamų dalykų, bet ir tų, kas palieka.

Tarybų Sąjunga sutinka griežtai inspekcijai, bet tik dėl vykdomų punktų. Inspekcija, sako ji, turi žiūrėti, kad būtų vykdomas nusiginklavimas pagal sutartyje numatytas taisykles. Kas dar paliekama, kontrolė negali tuo metu liesti. Nes tai būtų žvalgyba.

Ji nurodo, kad imperialistinės valstybės, sutikusios pradėti nusiginklavimą, jeigu jų inspekcija būtų priimta, išžvalgytų viską. O jeigu jos ima ir užsikerta, nebeneri vykdyti nusiginklavimo?

Reikalavimas nusiginklavimo pasaulyje yra labai didelis. Žmonėms nusibodo ginklavimosi našta. Kita, ginklavimosi lenktynės visuomet iššaukia ir muštynes.

Nenumato Patikimos Apsaugos n'o Raketų

WASHINGTON. — Apsigynimo sekretorius Robert McNamara, kalbėdamas per televiziją, pareiškė, kad Jungtinės Valstijos išleis \$300,000,000 išvystymui apsigynimo nuo tarpkontinentinių sviedinių, bet jis negalys užtikrinti, kad bus galima tokias priemones tiek iš-tobulinti, kad užtikrintų pilną apsigynimą.

Lakūnų valdomi bomberiai pasilieka svarbiausias apsigynimas ir bus dar bent kokius dešimtį metų ar dar ilgiau. Bet bomberiai nėra joks apsigynimas nuo tarpkontinentinių sviedinių.

Reikalauja Taikos Per Nusiginklavimą

TORONTO. — Arti pus-triečio tūkstančio žmonių dalyvavo Massey Hall mitinge, kuris buvo suauktas Kanados Taikos Kongreso parėmimui taikos per nusiginklavimą.

Mitinge kalbėjo Britų Guianos premjero žmona Mrs. Jagan, Dr. W. Uphaus iš JAV, Kumar Goshall nuo National Guardian redakcijos ir Dr. Endicott.

Mitingas buvo gyvas, praėjo geroj nuotaikoj. Publika daug entuziazmo parodė pritaridama kalbėtojams. Buvo priimtos ir atitinkamos rezoliucijos.

Tą pačią dieną buvo bent dvi demonstracijos prieš nuklinį ginklavimąsi prie JAV konsulato ir konservatų štabo.

MASKVA. — Tarybų Sąjungos spauda išpėjo Vakarais, kad Tarybų Sąjunga gali nutraukti pasitarimus dėl Berlyno, jeigu Vakarai ne-parodys noro susitarti, ir pasirašys sutartį su Rytų Vokietija.

Vakarai klysta, jeigu jie mana, kad Tarybų Sąjunga sutiks palikti Berlyno klausimą neribotam laikui.

Iš Kanados Gyvenimo

Pas premjerą Diefenbakerį praėjusią savaitę lankėsi virš 400 moterų iš Voice of Women organizacijos ir reikalavo, kad Kanados vyriausybė ragintų Jungtines Valstijas nedaryti nuklinių bandymų atmosferoje, ir kad Kanada paremtų Švedijos idėją apie sudarymą klubo be nuklinių ginklų.

Vyriausybė atmetė moterų reikalavimą.

Nekurios moterys buvo su savo vaikais ant rankų ar vežimėliuose.

Kanadoje yra 197,200,000 svarų sviesto pertekliaus. Tai daugiau, negu kuriais kitais metais.

Statistikų biuras sako, kad kanadiečiai vis mažiau valgo sviestą. Išrodytų, kad nedarbas atsiliepija į sviesto vartojimą.

Dukaborai Britų Kolumbijoje, priklausą taip vadina- mai laisvės sūnų sektai, darosi vis agresyvesni. Tą galima matyti iš to, kad provincialė vyriausybė skiria \$10,000 atlyginimą už išdavi- mą kiekvieno teroristo.

Sie teroristai išsprogdino elektros 300 tonų transmissi- jos bokštą Kootenay apylin- kėj. Jie padega mokyklas, tiltus ir kitus pastatus.

Šių laisvės sūnų veiklos apylinkei vyksta lyg koks civilinis karas.

Pariamente buvo iškelta viršūn, kad susekta, jog ne- kurie Kanados kareiviai prie paliaubų komisijos Indokini- joje įsivėlę į narkotikų šmu- gelį.

Narkotikų šmugelininkai siūlą iki \$50,000 už atgabe- nimą Kanadon narkotikų. Tai gana gundantis siūlymas ir matyti kai kurie pasidavę šiai pagundai.

Canadian Brotherhood of Railway, Transport and General Workers unija įteikusi 12 hotelių direktoriams rei- kalavimus pakelti algas dar- bininkams.

Minimi hoteliai priklauso gelžkelių kompanijoms.

Reikalaujama pakelti al- gas 5 centus į valandą, pri- dėti po dvi dienas apmokamų švenčių ir įvesti kitus page- rinimus.

Nikelio kompanijos pelnas praėjusiais metais buvo di- desnis 10 procentų. Pelnas siekė \$88,777,000.

Kompanija pagamino 372,- 460,000 svarų nikelio, 268,- 730,000 vario.

Konservatai pradėjo akėti liberalų lyderį Pearsoną pri- mesdami jam "raudonumą".

Girdi, o už ką gi jis buvo apdovanotas Nobelio taikos medaliu?

Pearsonas, žinoma, kry- žiavoja, kad jis ne raudon- nas. Girdi, du kartu jis no- rėjęs patekti į JT sekreto- rius, bet komunistai nebalsa- vę už jį.

Toronto miesto ir prie- miesčių taryba užgrybė suma- nymą praveisti taip vadina- mą Spadina vieškelį, kurio pravedimas atsieis \$153,680,- 000. Daug kas labai priešingi šiam vieškeliai.

Darbai bus pradėti 1964 metais.

Kanadietis

RUOSIASI REIKALAUTI LYGIŲ TEISIŲ

BONNA, Vakarų Vokietija. — Laisvųjų demokratų partijos lyderis Erich Men- de kovo 18 dieną ruošiasi vykti į Jungtines Valstijas. Patikimi šaltiniai praneša, kad jo tikslas esąs susitikti su prezidentu Kennedy ir Vakarų Vokietijos vyriausy- bės vardu pareikalauti, kad JAV duotų lygias teises Va- karų Vokietijai sprendžiant Vakarų šalių bloko tarptau-

tičius klausimus.

Sakoma, Erich Mende su kanclerio Adenauerio užgy- rimu, pareikš prezidentui Kennedy, jog Vakarų Vokie- tija yra lygi Jungtinėms Valstijoms vakariečių sąjun- gininkų tarpe, ir kaip tokia, turi būti traktuojama lygiai, kaip kitos sąjungininkės.

J. LUNSKY

AKTŲ SPECIALISTAS

Egzaminuoja akis, istiria akių nervus, nuo kurių pa- eina nervuotumas ir galvos skaudėjimas. Pritaiko ak- nius.

470 College W., Toronto
Tel.: WA. 1-3924

Akių ir Akių
Specialistas

J. E. Merritt & Son
Optometristai - Optikai
Valandos: 9-12 ir 1-6
Treč. po piet uždaryta
Antradi., Ketv. ir Penkt.
vakarais
pagal susitarimą.
Tel. LE. 5-6400
1149 Dundas St. W.
Toronto, Ont.

Lietuviška Valgykla

UNION CAFE

387 SHERMAN AVE. N. HAMILTON, ONT.

Šviežias maistas Geras pasirinkimas įvairių lietu- viškų valgių. Turime kambarių apsisostojimui.

Savininkas Ch. Pampalas
Telefonas. LI. 4-6917

Lilia Flower Shop

630 QUEEN ST. W. TORONTO

Specializuojamės Prirengime Gėlių Vestuvėms,
Laidotuvėms ir Kitiems Reikalams.
Telefonas EM. 6-4188

Kanados Lietuvių Literatūros Draugijos
Centro Komitetas išleido

Kanados lietuvių Palantos parašytų
Eilėraščių Rinkinį

Minčių Trupiniai

Leidinyje telpa apie 80 eilėraščių, parašytų iš Kanados darbo žmonių bei lietuvių emigrantų gyve- nimu. Knygutė 80 puslapių. Kaina 75 centai.

Platintojams, užsisakantiems 5 egzempliorius ar daugiau, skaitome po 50 centų.

Užsakymus prašome siųsti:

K. L. L. D. Centro Komitetas
160 Claremont St.
Toronto 3, Ont., Canada

Centro Komiteto Įsteigtas Kanados Lietuvių Literatūros Draugijos

KNYGYNAS

160 CLAREMONT ST., TORONTO, Ont.

Teikia veltui pasiskaitymui įvairių lietuviškų knygų, dau- gumoje pokariniais metais išleistų Tarybų Lietuvoje.

Norintieji naudotis knygynu turi pasimokėti \$5.00 kauciją, kuri grąžinama nustojus naudotis knygynu.

Knygos duodamos vienam mėnesiui. Po mėnesio nesu- gražinę ir nepersirašę knygas, turi mokėti po \$1.00 už kiekvieną pavėluotą mėnesį.

Paštu užsisakantieji knygas turi apmokėti persiunti- mo išlaidas.

Knygnas atdaras penktadieniais nuo 7 iki 8.30 val. vakarais ir ketvirtadieniais nuo 2 iki 4 val. po piet.

Zemiau talpiname po dalį knygų sąrašo. Norinčius naudotis knygynu prašome išsikirti juos ir užsisakant paštu naudoti knygos numerį.

LAZDYNŲ PELEDOS RAŠTAI. Pirmas tomas. Jame telpa rašytojos autobiografinių straipsnių ir 22 apy- sakos bei apsakymai. Knyga 464 puslapių. Knygy- ne Nr. 26.

LAZDYNŲ PELEDOS RAŠTAI. Antras tomas. Jame telpa 38 apysakos ir apsakymai. Knyga 540 pusla- pių. Knygyne Nr. 27.

LAZDYNŲ PELEDOS RAŠTAI. Trečias tomas. Jame telpa 15 apysakų, apsakymų. Knyga 490 puslapių. Knygyne Nr. 28.

J. MARCINKEVICIAUS RAŠTAI. Pirmas tomas. Ja- me telpa romanai "Benjaminas Kordušas", "Jis turi mirti" ir "Nemunas patvino". Knyga 660 puslapių. Knygyne Nr. 29.

J. MARCINKEVICIAUS RAŠTAI. Antras tomas. Jame telpa 40 apsakymų bei apysakų. Knyga 612 pusla- pių. Knygyne Nr. 30.

J. MARCINKEVICIAUS RAŠTAI. Trečias tomas. Kny- ga 716 puslapių. Knygyne Nr. 31.

ZEMAITES RAŠTAI. Pirmas tomas. Jame telpa kelioli- ka apysakaitių, apsakymėlių ir šeši scenos veikalai. Knyga 540 puslapių. Knygyne Nr. 33.

ZEMAITES RAŠTAI. Antras tomas. Jame telpa 38 apy- sakos ir apsakymai. Knyga 560 puslapių. Knygyne Nr. 34.

ZEMAITES RAŠTAI. Trečias tomas. Jame telpa 30 apy- sakaitių. Knyga 518 puslapių. Knygyne Nr. 35.

ZEMAITES RAŠTAI. Ketvirtas tomas. Jame telpa 38 apysakaitės ir rašytojos autobiografija. Knyga 508 puslapių. Knygyne Nr. 36.

ZEMAITĖ. Autobiografija. Knyga 126 puslapių. Knygy- ne Nr. 37 ir 38.

ZEMAITĖS GYVENIMAS. Parašė J. Butėnas. Knyga 80 puslapių. Knygyne Nr. 39 ir 40.

GARBĖ IS JAUNŲ DIENŲ. Parašė A. Pervencevas. Apsaka iš Tarybų Sąjungoj gyvenimo ir praėjusio karo kovų. Knyga 408 puslapių. Knygyne Nr. 41 ir 42.

VIENUOLIO RAŠTAI. Pirmas tomas. Jame telpa šešios Kaukazo legendos ir 13 apsakymų. Knyga 388 pusla- pių. Knygyne Nr. 43.

VIENUOLIO RAŠTAI. Antras tomas. Jame telpa 16 ap- sakymų ir apysakų. Knyga 304 puslapių. Knygyne Nr. 44.

VIENUOLIO RAŠTAI. Trečias tomas. Jame telpa roma- nas "Prieš Dieną". Knyga 276 puslapių. Knygyne Nr. 45.

VIENUOLIO RAŠTAI. Ketvirtas tomas. Jame telpa ro- manas "Puodžiūnkėmis". Knyga 512 puslapių. Kny- gų aštuoni aprašymai. Knyga 596 puslapių. Knygy- manas "Kryžkelės". Knyga 356 puslapių. Knygyne Nr. 46.

VIENUOLIO RAŠTAI. Penktas tomas. Jame telpa ro- gyne Nr. 47.

VIENUOLIO RAŠTAI. Šeštas tomas. Jame telpa try- spjesės; trys apsakymai ir iš autoriaus atsimini- ne Nr. 48.

TARYBŲ LIETUVOJ

Našios Staklės, Juostoms Austi

VILNIUS. — Neseniai Talyne įvykusioje parodoje buvo labai gerai įvertintos dviejų pavyzdžių bešaudyklinės staklės kaspinams austi, kurias pateikė Tarybų Lietuvos novatoriai. Abejose staklėse šaudyklė pakista adata.

Vienerias stakles sukonstravo Kauno "Kaspino" fabriko racionalizatoriai, o antrašias — Lietuvos Liaudies ūkio tarybos Lengvosios pramonės valdybos Centrinio projektavimo, konstravimo biuro specialistai, vadovaujant inžinieriui V. Klusui. Pastarosios yra 8-10 kartų našesnės už iki šiol naudotas stakles kaspinams austi.

Vilniaus eksperimentinėje "Puntuko" gamykloje įsavinama Centrinio projektavimo, konstravimo biuro sukurtų staklių pramoninių pavyzdžių gamyba.

Namai Ant Ratų

VILNIUS. — Lietuvos TSRS Statybos ministerijos Vilniaus medžio apdirbimo kombinatui patikėta organizuoti kilnojamų skydinių namų statybininkams gamyba. Tokiuose namuose numatyta įrengti rūbines, valgomuosius ir poilsio kambarius. Kiekvienas namas bus išleidiamas pilnu baldų komplektu.

Iš viso per metus kombinatas pagamins 160 namų statybininkams. Šimtas iš jų bus sumontuoti ant ratų.

Plečiamas Prekybos Tinklas

SIAULIAI. — Draugystės prospekto mikrorajone atidaryta nauja dviejų aukštų maisto produktų parduotuvė. Joje yra duonos, mėsos gaminių, pieno produktų, konditerijos, kulinarijos ir bakalėjos skyriai. Plačiai taikomas pažangus atviras prekių išdėstymas naujaisiais šaldymo įrengimais.

Netrukus naujajame mikrorajone taip pat bus atidarytos specializuotos trikotažo, avalynės ir gatavų rūbų parduotuvės.

Vilniaus gatvėje, netoli turgavietės, sparčiai statoma didžiulė trijų aukštų universalinė parduotuvė, modernus gastronomas. Ketvirtame šių metų ketvirtyje gastronomas ir universalinė parduotuvė sveltinai atvers duris pirkėjams. Iš viso šiais metais mieste bus atidarytos 8 naujos prekybinės įmonės.

Skaičiuoja Atomas

VILNIUS. — Liaudies ūkio tarybos Maisto pramonės valdybos eksperimentinio konstruktorių biuro automatizavimo laboratorija gavo iš Panevėžio cukraus fabriko užsakymą automatizuoti smulkaus cukraus maišuose apskaitą. Darbas buvo pavestas laboratorijos bend-

Kilnojamosios tarybinės ir buitinės patalpos įgalina, esant reikalui, per keletą valandų įrengti statybininkų miestelį.

Vilniuje įvyko IV Tarybų Lietuvos kompozitorių suvažiavimas.

Nuotraukoje: Lietuvos Kompozitorių sąjungos val-

dybos sekretorius E. Balsys, ukrainiečių kompozitorius TSRS Liaudies artistas profesorius K. Dankevičius ir kompozitorius K. Kaveckas suvažiavime.

Aukščiausias Namas Lietuvoje

KAUNAS. — Miesto centre — J. Janonio aikštėje — kyla nauji Pramonės statybos projektavimo instituto rūmai.

Neįprastas bus šis statinys. Viena jo dalis turės penkis aukštus, o kita — net vienuolika. Aukščiausias Kaune ir visoje respublikoje pastatas bus 40 metrų aukščio.

Rūmai statomi iš surenkamojo gelžbetonio, plačiai panaudojant aliuminį ir stiklą. Patalpos turės puikią apšildymo sistemą, ventiliaciją. Į jas bus paduodamas nustatytos temperatūros ir drėgnumo oras.

Penkiaaukštė rūmų dalis bus užbaigta dar šiemet. Visą kompleksą numatyta perduoti eksploatacijai šeštaisiais septynmečio metais.

radarbiui S. Sidlauskui. Jauno specialisto paruoštu projektu buvo numatyta panaudoti radioaktyviuosius skaitiklius.

Naujam aparatui išbandyti gamybos sąlygomis į fabriką išvyko S. Sidlauskas ir laboratorijos šaltkalvis Č. Lipskis. Anksčiau fabrike produkciją apskaičiavo 7 žmonės. Dabar visą šį darbą atlieka radioaktyvieji skaitikliai. Cukraus apskaitos automatizavimas leis sutaupti daugiau kaip 3 tūkstančius rublių per metus. Visos išlaidos šiam procesui automatizuoti grįš per nepilnus 5 mėnesius.

Šiuo metu fabrike montuojami iš Voronežo gauti 3 automatai cukrui fasuoti į pokelius. Numatyta automatizuoti ir išfasuotos produkcijos apskaitą. Tam taip pat bus panaudoti radioaktyvūs prietaisai.

Jūrų Prekybos Uoste Lankėsi 100 Laivų

Klaipėda. — Prie vienos jūrų prekybos uosto krantinė po ilgos kelionės prisivartavo lenkų laivas "Josif Konrad". Iš tolimosios Brazilijos jis atvežė kavos pupeles. Prie gretimos krantinės pakraunamas tarybinis garlaivis "Volga". Savo eilės prie naftos perpilimo bazės krantinės lūkuriuoja tanklaiviai.

Klaipėdos uostininkai įsipareigojo visus atplaukusius laivus iškrauti ir pakrauti nustatytu laiku. Antroji uostininkų brigada, kuriai vadovauja brigadininkas J. Budreika, ypač gerai dirba.

Daugiau kaip 100 prekybinių laivų pabuvojo uoste sausio mėnesį. Beveik visi jie buvo iškrauti ir pakrauti sparčiaisiais metodais.

Naujos Įmonės Rajono Centre

KALVARIJA. — Čia pastatyta stambi sviesto gamykla. Ketvirtųjų septynmečio metų pradžioje ji išleis pirmąją produkciją. Per pamainą bus perdirbama 50 tonų pieno.

Gamykla aprūpinta labai našiais įrengimais. Visi gamybos procesai mechanizuoti ir automatizuoti. Iš automašinių bidonai su pienu bus transporteriu paduodami į automatines svarstyklas. Čia pienas iš bidonų bus išpildomas, ir toliau be žmogaus rankų pagalbos praeis visus gamybos procesus.

Greta pagrindinio gamybinio korpuso, kuriame įrengti aparatų, sviesto mušimo, sauso pieno ir kiti cechai, pastatyta pajėgi katilinė ir vandens slėgimo bokštas. Pirmą kartą respublikoje čia sumontuoti įrengimai pieno atliekoms valyti. Įmonė gamins sviestą, sausą pie-

Nauja Avalynė

VILNIUS. — Tarybų Lietuvos avalyninkai šiais metais pateikia vartotojams daug patogios naujų rūšių avalynės. Kauno "Raudonojo Spalio" fabrikas ėmė gaminti vyriškus batus su natūraliu avikailio pamušalu. Tokius vaikiškus batus pradėjo išleisti Vilniaus Eidukevičiaus vardo ir šiaulių "Elnio" kombinatai. Vartotojai šiemet gaus daugiau kaip 60 tūkstančių porų šiltų batų.

Apie 100 tūkstančių porų vaikiškos kambarinės avalynės su veltinio padu šiemet išleis Ukmergės avalynės fabrikas. Vilniaus odinės galanterijos kombinatas įsivainą moteriškų modelių batelių su kaproniniu pakulniu gamyba.

KALVARIJA. — 12 rajono centro darbininkų ir tarnautojų naujame name gavo butus su visais patogumais — centriniu šildymu, vandentiekio, kanalizacija, voniomis.

na, kefirą ir valgomuosius legumus.

Netoli nuo sviesto gamyklos pastatyta nauja plytinė. Neseniai ji išleido pirmąją produkciją. Per metus rajono statyboms įmonės duos apie 8 milijonus plytų.

Vilniaus žurnalistas Antanas Vaupšas — nauja Tarybų Lietuvos sporto žvaigždė.

Antanui Vaupšui priklausė trys respublikos rekordai: šuolyje į aukštį (1.96 m), šuolyje į tolį (7.75 m) ir trišuolyje (15.42 m). A. Vaupšas šiais metais laimėjo šuolininkų varžybas J. Kusociusko memorialine Varšuvoje, brolių Znamenskių memorialine Maskvoje, tapo Rumunijos atvirų pirmenybių nugalėtoju, iškovojo eilę pergalių šalies stadionuose.

A. Vaupšo rezultatas šuolyje į tolį — 7.75 m — yra ketvirtas Europoje ši sezoną ir antras šalyje.

Nuotraukoje. TSRS sporto meistras A. Vaupšas.

Rašytojo Augustino Gričiaus satyrinę komediją "Sėja ir piūtis" pirmasis respublikoje pastatė Alytaus liaudies teatro kolektyvas. Spektaklis praėjo labai sėk-

mingai. Į pjesės premjerą buvo atvykęs ir pats autorius.

Nuotraukoje: scena iš komedijos "Sėja ir piūtis".

Liaudies Balsas

SAVAITINIS KANADOS LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS
LEIDZIAMAS SPAUDOS DRAUGIJOS

Prenumeratos Kaina:

Kanadoj ir Didžiojoje Britanijoje metams \$4.00; pusei metų \$2.00
Visur kitur metams \$4.50; pusei metų \$2.25

LIAUDIES BALSAS

160 Claremont St., Toronto 3, Ont., Canada

Telefonas: Empire 6-4358

ŠTAI JUMS IR AMERIKA

Jungtinių Valstijų prezidento Ekonominės Patarėjų Tarybos žiniomis, beveik trečdalis Jungtinių Valstijų gyventojų turi pajamų į savaitę apie 20 dolerių. Beveik 30 procentų Jungtinių Valstijų šeimynų ir pavienių per metus pajamų turi mažiau \$1,000. Tokiu būdu, pačios vyriausybės duomenimis, beveik trečdalis JAV žmonių gyvena labai prastai. Kaip jie gyvena, kiekvienas gali gerai suprasti, žinodamas, jog metinės pajamos siekia \$1,000.

O visgi amerikiečiai giriiasi, kad Amerikos gyvenimas yra aukščiausias visame pasaulyje. Aukščiausias tik tiems, kurie yra prisigrobę turto. Fabrikantams, visokiems vertelgoms, gengsteriams, aišku, nieko netrūksta.

Pagrindinė negerovė pasaulyje yra ta, kad daug žmonių turi gyventi skurdžiai, kai kiti gyvena didžiausioje prabangoje. Net ir atsilikusiose šalyse yra žmonių, kurie gyvena didžiausioje prabangoje. Lotynų Amerikoje masės žmonių paskendusios skurde, bet tenai yra ir nepaprastai turtingų žmonių.

Socialistinėse šalyse ši negerovė taisoma iš pagrindų. Tenai žmonės aprūpinami darbu, valstybė žiūri sveikatos, mokslo ir kitų reikalų. Tenai nėra tokios didelės nelygybės. Tiesa, kol kas kiekvienas gauna pagal darbą, o ne pagal reikalą, bet tuom pat laiku kiekvienam užtikrinti pagrindiniai gyvenimo dalykai — darbas, sveikatos aprauda, mokslas.

JĄ SUNAIKINA "GYNĖJAI"

Šiandien pas mus, Jungtinėse Valstijose ir kitur labai daug kalbama apie gelbėjimą demokratijos, laisvės. O demokratijai ir laisvei pavojus, suprantama, kyla iš komunizmo pusės. Bet ką gi istorija rodo?

Jei panagrinėsime tas šalis, kur dabar valdžioje komunistai, mes surasime, kad tenai demokratijos ir laisvių nebuvo dar pirm komunistų įsigalėjimo. Gal Čekoslovakijoje buvo kiek daugiau demokratijos, bet visose kitose šalyse jos seniai nebebuvo. Ir ją sunaikino ne kas kitas, o tokie jos "gynėjai", kokie dabar pas mus dygsta kaip grybai po lietaus. Visose šalyse, kur dabar komunistai galioja, viešpatavo despotai, diktatoriai.

Jei žmonės vertina šią demokratiją, laisvės, tai jiems reikia visų pirma žiūrėti, kad tie "gynėjai" nuo komunizmo neįsigalėtų. Komunistai negriaus demokratijos, kol ji bus nors tokia, kokia ji dabar yra.

JUO GILIAU, TUO GERIAU

Šiuo tarpu mokslininkai labai susižavėję erdvės tyrinėjimu. Tai jaudinantis dalykas. Bet vargiai iš to bus kokios praktiškos naudos žmonėms. Juo aukščiau, tuo tuštesnė ta erdvė. Jeigu kada žmogus ir pasieks mėnulį ar net ir planetas, tai iš tenai nieko neparsigabens, apart žinių apie tuos dangaus kūnus.

Visai kas kita su tyrinėjimu Žemės gelmių. Mūsų maitintoja Žemė turi savyje daug turto, kuris gali patarnauti žmogaus būvio pagerinimui. Čia tyrinėjimai gali turėti praktiškos naudos.

Nereikia įsivaizduoti, kad čia nieko jaudinančio nėra. Žemės gelmė tebėra paslaptis. Labai mažai apie ją žinoma. Žmogus yra dasikasęs iki kelių tūkstančių pėdų. Tiesa, vandenynuose galima rasti gilių vietų, iki kelių desėtkų tūkstančių pėdų, bet ir čia žmogus nėra buvęs nusileidęs į tokias gilumas.

Tiesa, grėžimas skylės gilyn nėra toks lengvas dalykas. Taipgi nėra tiek jaudinantis. Pats žmogus juk negalės nusileisti į Žemės gelmes. Teks spręsti iš medžiagos, kurią bus galima iškelti. Bet ir tai gali būti įdomu. Tai nematyta ir neapčiuopta medžiaga. Iš tos medžiagos veikiausiai bus galima aiškiau pažinti Žemės istoriją.

NEKLYSK

Jeį tamsa tau širdį gelia,
Jėgas tau palauži nori —
Nenuklysk nuo tikro kelio,
Be sparnų nekilk į orą.

Prisimink gyventas dienas,
Savo bendrus, draugus savo;
Atsiskyres žūsi vienas —
Daugal jau taip apsigavo.

Dirbk dėl savęs ir dėl kito,
Darbas vaisius visad duoda;
Po nakties sulauksi ryto
Ir darbe rasi paguodą...

Reikia dirbti ne ilsėti,
Kad gula šmėklos ant sprando,
Tvirtais rėžiais iš naujo
Vėl sukalt pasaulį bando.

Te pasaulis laisvas būna
Nuo skriaudų ir nuo vergijos.
Už tą laisvę daugal žūna
Gera trokštančios žmonijos...

Palanta

Ivairiomis Temomis

Jungtinių Valstijų prezidentas J. F. Kennedys paskelbė pasauliui, kad Jungtinės Valstijos atnaujins nuklinkius bandymus atmosferoje. Girdi, to reikalauja Jungtinių Valstijų saugumas. Tarybų Sąjunga per praveistus bandymus pastūmėjus pirmyn savo nuklinkių pabūklų išstobulinimą, tad amerikiečiams esą reikalinga žiūrėti, kad nebūtų pralenkti.

Tarybų Sąjunga pranešė, kad jeigu amerikiečiai darys bandymus, tai ir Tarybų Sąjunga negalės sėdėti nieko neveikdama. Reiškia, naujos lenktynės nuklinkiame ginklavimėsi. Bet kad jos niekur nenuves, tai aišku. Niekas nieko nepralenks. Viskas, ko atsieks, tai galingesnių pabūklų dėl vienas kito sunaikinimo.

Tiesa, prezidentas Kennedys sakė, kad JAV neatnaujins bandymų, jeigu Tarybų Sąjunga sutiks pasirašyti sutartį dėl nuklinkių bandymų nutraukimo Vakarų patiektomis sąlygomis. Bet kodėl gi Tarybų Sąjunga turi nusizeminti ir nusigąsti šito grasinimo, kuomet ji pati gali turėti tokius pat bandymus ir nesiduoti pralenkti amerikiečiams?

Tad ar yra kokia nors išeitis? Išeitis yra, bet amerikiečiai nenori jos. Tarybų Sąjunga sutinka pasirašyti sutartį su tam tikra kontrole, tik ne su tokia, kokios amerikiečiai nori. O jie nori ne tik visagalės kontrolierių sistemos, bet ir žemės drebinimus tyrinėti. Girdi, kad nebūtų daromi bandymai po žemėmis. Nuklinkiniai bandymai, tačiau, lengvai susekami ir be jokių kontroliu,

—o—

Kanadoje apšvietos tėvai pirštus kramtosi dėl padėties apšvietos srityje. Tikra anarchija. Vieni mato reikalingą modernizuoti mokinimą, kad neatsilikus nuo socialistinio pasaulio pažangos mokslo srityje, o kiti priešinasi.

Nekurie "modernistai" pradeda galvoti, kad reikia pradėti vaikus mokinti nuo 2 metų amžiaus. Jau yra keletas privatiškų mokyklėlių, kuriose vaikai pradėdami mokinti nuo 2 metų amžiaus. Mokslas Kanadoje kencia

dar ir nuo to, kad daugelis mokytojų eina savo pareigas labai bizniškai. Jie neturi meilės vaikams, mokslui, tik žiūri, kad gauti algą. Daugelis mokytojų nėra tinkamai pasiruošę tam darbui.

O atrodytu, kad dabar būtų lengviau mokinti. Vaikai daug ko išmoksta pirma, negu eina į mokyklą. Per televiziją, per kitas priemones vaikai daug ko išmoksta be mokyklos.

—o—

Gal niekad anksčiau nebuvo tiek diskutuojama religijos klausimu, kaip dabar. Vieni ašaroja, kad žmonės vis mažiau paiso religijos, kiti ašaroja, kad religija mokyklose veikia mokinius negiamai. Daug kur religija sukelia nesantaiką vaikų tarpe. Dėl religijos susipeša ir tėvai.

Aplamai imant, vadinam. Vakarų pasaulis, laikydamasis religijos skverny, nei nepajus, kaip atsiliks daug kam nuo socialistinio pasaulio. Nes religija yra slopinimas žmogaus sąmonės, slopinimas mokslo. Juk faktas, kad mokyklose yra draudžiama dėstyti evoliuciją ir daug kita, kad nepažeidus religinių interesų.

Socialistiniame pasaulyje dedamos visos pastangos išvaduoti žmogų iš religinių miglų, kad jis kuo blaiviausiai žiūrėtų į mokslą, į gyvenimą. Ten žmogus neieškojo laiko bereikalingiems religiniams dalykams, jis veržė veržiasi prie pažinimo tikrovės, atidengimo paslapčių, kurios dar neatidengtos.

—o—

Yra žmonių, kurie negali įsivaizduoti, kad kapitalizmui gali būti galas. Jie įsivaizduoja, kad kapitalizmas yra amžinas. Jie, be abejo, labai klaidingi.

Savo laiku karaliai, monarchija buvo priimta visur. Feodalai, vergų savininkai, monarchai, aišku, nenorėjo, kad jie būtų išstumti iš gyvenimo. Jie turėjo simpatikų ir gynėjų. Bet kiek šiaudien bėra monarchistų pasaulyje? Niekas nesigaili monarchų. Ir tie, kurie yra išlikę, mažai kuo be panašūs į monarchus. Jų galia pradingusi.

Gyvenimas nestovi vietoje.

Kada Išrasti Akiniai Nuo Saulės

Tamsūs akiniai, apsauga akis nuo saulės, jau buvo žinomi senovės Egipte. Tais laikais jie buvo pasakiškos prabangos dalykas, prieinamas tiktai faraonui ir jo artimiesiems. Tutanhamano kape buvo rasti tokie akiniai su dviem tamsiais stiklais ir bronziniais rėmais, įdėti į specialų futliarą.

Pastabos

Visuomenės opinijos tyrinėtojai skelbia, kad Jungtinėje Valstijoje apie 80 procentų žmonių geriau žūtų nukliniame kare, negu sutiktų gyventi prie komunizmo.

Bet keli gi iš jų žino, kas yra komunizmas?

Jie tik tą žino, ką kapitalistai jiems per savo spaudą, radiją ir televiziją pasakoja.

Nei dangaus, nei pragaro niekas iš gyvenančių nematė, bet kol kas didžiama žmonių tiki ir maldauja dievą, kad tik neuždarytų durų į dangų.

Jie tiki todėl, kad jie nuo mažens buvo auklėjami taip.

Ištrūkti žmogui iš religinio tinklo yra nepaprastai sunku.

Ateistiška spauda kol kas pasiekia labai mažai.

Dvasiškiečiai dažnai pasidžiaugia, kad ir socialistiniuose kraštuose yra religinių žmonių.

Išeitų, kad ir tenai bedieviai nieko negali padaryti.

Faktas gi yra, kad ir tenai religiniai tamsintojai tebeveikia.

Kita, ateistinė literatūra jųk nėra privaloma. Ją skaito tik tie, kurie nori tiesą suvokti.

Bet jei mes žiūrėsime į žmonijos pažangą bendrai, tai pamatysime, kad per praejusį pusimtį žmonių padarė didelę pažangą.

Tie patys religininkai priversti galvas sukti, kaip su laikyti žmones nuo bedievių jimo, nuo kairėjimo.

Evolucija yra lėtas dalykas, bet ji nestovi vietoje.

Aną dieną viename laikraštyje tilpo įdomus motinos laiškas.

Jie turi mažą mergaitę. Patyrę, kad susilauks kito kūdikio, pradėjo pasakoti mergaitėi, kad dievas duos jai sesutę ar broliuką.

Gimė broliukas, bet nesveika širdžia. Jis tuoj mirė.

Ir ką gi? Mergaitė dabar pyksta ant dievo, kad jis buvo labai neteisingas. Girdi, pirma davė, o paskui atėmė be jokio reikalo.

Rašytoja pataria motinai sakyti, kad dievas visada teisingai elgiasi, bet ir mažam vaikui atrodo, kad čia jis pasielgė labai neteisingai.

Mergaitė užaugus pamatys, kokie melagaliai jos tėvai buvo.

Kaip šlykščiai atrodys, kad mylimiausi jos tėvai nesakė jai tiesos.

Reproduced from "O Canada" with permission of the artist

Charikatūra apie N. Cohen, "Biting Words" programos vedė televizijos programos "Biting Words".

Ką Kiti Rašo

Lenkijos kunigai persiorientuoja

Vakarų politikos šalininkai daug dėjo vilties ant kunigų, kad Lenkija bus pasuktą į Vakarų politikos kempę. Mūsų šalis irgi švelniau elgėsi su Lenkija, — teikė jai kredito ir pardavė kviečių. Vienok jau pradeda nusivilti, kad Lenkija nebus atplėsta nuo Rytų draugystės. Šalis per daug nukentėjo nuo fašizmo, kad galėtų tai pamiršti. Gi Vakarų valstybės globoja tuos generolus, kurie vadovavo viską naikinančiam karui.

Paskutiniaisiais laikais jau ir kunigai pradeda persiorientuoti. Pranešimai skelbia, kad susidarė 15,000 kunigų būrys, kurie neatsimeta nuo Romos diktavimų tikybos klausimuose, bet šalies politikos klausime jie eina su Gomulka. Nors tas nepatinka popiežiui, bet bijo spausti per daug, kad netrūktų visiškai ryšiai. Kuomet nevyksta iškelti tikybą virš tautos gerovės, tai ir kunigus pažaboti negali.

— Vilnis

Reakcionierių suvažiavimas

Tulsos mieste, Oklahama valstijoje, prieš kurį laiką įvyko reakcionierių konferencija, kurioje dalyvavo apie 200 asmenų. Jai vadovavo tūlas kunigas Billy James

Ir jelgu ji išmoks meluoti, tai jos tėvai bus labiausiai kalti.

J. Y.

Hargis, aršus liaudies laisvės priešas ir karo šalininkas. Jis sakė, kad reikia daryti viską, idant senatorius Barry Goldwater 1964 metais būtų išrinktas šalies prezidentu. Goldwater, kaip žinia, yra reakcinis respublikonas, reakcionierių dievaitis.

Hargis gyrėsi, kad jo krusada kas metai gaunanti \$1,000,000 aukomis. Jis pats algos gaunąs \$120,000 mėtamams. Be to, jam apmokamos visos "išlaidos". Jis gyvenąs "klebonijoje", kurios pastatymas kaštavo \$43,000! Vadinasi, Hargisui labai apsimoka naujos "profesijos" praktikavimas.

Kun. Hargis vadovauja t. v. "National Anti-Communist Leadership" mokyklai, apie kurią spiečiasi daug milijonierių.

Tenka priminti, kad šiuo metu Jungtinėse Valstijose vis daugiau ir daugiau fabrikantų, bankininkų ir kitokių stambiųjų biznierių, turinčių milijonus dolerių, įsijungia į t. v. "anti-komunistines" organizacijas, kurių Amerikoje yra visa eilė. Ten jie pila savo dolerių maišus nuodinančiai Amerikos žmonių protą propagandai.

— Laisvė

Susipažinkite su "Robotu"

Devynių milijonų dolerių vertės karinėmis medžiagomis užversti sandėliai. Jų per daug. Tai mato ir prezidentas Kenedis.

Bet kur jas padėsime? Išimti jas iš sandėlių ir pa-

leisti į apyvartą? Negalima. Daug fabrikų turėtų užsida-ryti. Daug darbininkų netektų darbo...

Tai dar vienas kapitalistinės sistemos prieštaravimas. Mūsų kapitalistiniai galvočiai nesuranda išeities.

Arba štai kita beprotystė. Turime mintyje "robotą". Pavadinimas ne naujas, bet tik dabar jis pasidarė pavojingas.

"Robotas" — tai mechaniškas "darbininkas".

"Robotai" ypač pradėjo smarkiai įsigalėti automobilių gamintojų kompanijose.

Aną dieną įvykęs toks pasikalbėjimas tarp vieno Fordo kompanijos "boso" ir automobilininkų unijos prezidento Reutheris:

Bosas: Kai robotai užims unijos narių vietą fabrikuose, kas mokės narinius mokesčius į unijos išdą?

Reutheris: Kai robotai gamins automobilius, kas pirks automobilius?

— A. Bimba

Atsidooda Birch paku

Kalifornijoje gyvena toks Bronys Raila. Jis nešasi labai dideliu žurnalistu. Bet iš didelio rašto dažnai išeina į kraštą. Tautininkai už tai prieš keleris metus išstūmė jį iš savo laikraščio. Sakoma, žmogus iš susijaudinimo net buvo pradėjęs rašyti "trečiafrontininkų" istoriją įrodymui, kad savo laikų "trečia frontą" buvo nuėjęs dirbti Povilaicio vadovaujantiems tautininkams. Kiek tame tiesos, nežinau.

Dabar Bronys Raila vėl pasirodė "Dirvoje" ir persigandęs rašo: Girdi, "rausvi vėjai" taip pučia nebe tik iš anapus geležinės uždangos ar rytinio Berlyno, bet jau sėkmingai sukasi gūžtą čia pat aplink, mūsų namuose.

Kas gi tie "rausvi vėjai" yra? O gi Salomėja Narkeilūnaitė "Vienybėje" ir jos filmai sukti lankantis praeitą vasarą Lietuvoje.

Ar visa tai neatsidooda Birch Society paku?

— S. J. Jokubka

Sutanotas provokatorius

Ir ką tie mūsų reakcionieriai beišgalvos gąsdinimui žmonių?!

Štai pranešimas vasario 28 d. iš Endicott, N. Y. Ten katalikų parapijinės mokyklos direktorius kunigas John Zender paėmė savo dvidešimt šešis moksleivius, pavadino juos "komunistais", įsakė jiems užgrobti mokyklą ir "parodyti praktikoje, kaip komunistai pasielgtų su mūsų mokyklomis."

Vaikams įsakyta pirmuoju savo "viešpatavimo" veiksmu nuplėšti nuo sienos mūką su nukryžiuotu Jėzumi Kristumi ir ją sudaužyti. Paskul "komunistai" atėmė iš

ŠYPSENOS

Išsipildys pranašystė

"Kaip aš matau, tai Chruščiovo pranašystė galų gale išsipildys", tarė vienas New Yorko pilietis, pamatęs kaimyną statant slėptuvę nuo nuklinių kritulių.

"Ką tu turi mintyje?" atšovė kaimynas. "Amerika yra galingesnė už Rusiją".

"Galingesnė ar ne, bet tu jau kasiesi sau kapą".

Gyvenimo faktai

Ponia pasišaukė veterinarijų apžiūrėti jos katę.

"Ji neserga", pasakė veterinorius, "tiktai neščia".

"Negali būti!" pastatė akis ponia. "Aš jos niekad neleidžiu laukan vienos".

Tuo tarpu įmanklino į kambarį didelis margas katinas.

"O kas čia?" užklausė veterinorius.

"Juk tai jos brolis", paaiškino ponia.

vaikų vadovėlius ir juos sunaikino, o jų vieton padavė "komunistinius" vadovėlius.

Kai tie kunigo Zender paruošti parapijinės mokyklos chuliganiukai siautėjo, kunigas šaukė į kitus moksleivius: Matote, kaip komunistai susidorotų su mumis ir mūsų mokyklomis!

— A. Bimba

Atstumti "veiksniai"

Atstumtieji iš delegacijos Baltuosiuose rūmuose "veiksniai" laužo tuščias galvikes ir buria ant pirštų: "Kaip gali žmogus žmogų taip skriausti!"

Anie buvo suplanavę "išlaisvinti Lietuvą", o grigaitiniai veiksniai nei jų prileido, nei patys nepajėgė "išlaisvinti".

Žmogus žmogų... Hm... Ar tik ne "veiksnių" veislės žmonės turėjo mintyje senovės romėnai, kada nukalė patarę, kuri ir šiandien tin-ka:

"Homo homini lupus est". Atseit, "žmogus žmogui — vilkas".

Aišku, nereikia sumaišyti žmones su "laisvinimo veiksniais", nors ir anie dar vaikščioja ant pasturgalinių kojų.

— L. Jonikas

LONDON. — Gydytojai išradę pilies prieš rūkymą. Bandymai parodė, kad galima sumažinti žmonių norą rūkyti.

Britanijos tyrinėtojai teigia, kad cigaretų rūkymas kenksmingas, dažnai atsakomyngas už plaučių vėžį.

Kas Atsirado Pirma, Kiaušinis ar Višta?

N. AUKSTUOLIS

Kartais žmonės, juokaudami, debatuoja, kas atsirado pirma, kiaušinis ar višta. Tai įdomus klausimas.

Tėviškės Žiburiai, talpindami velionies Dr. A. Šapokos editorialą, kelia panašų klausimą, tik ne dėl vištos, o žmogaus ir jo idėjų.

Tame editoriale Dr. Šapokas sako:

"Visose gyvenimo srityse pažangos variklis yra mintis — idėja. Nieko gyvenime naujo neatsiranda, kas anksčiau nesubręsta kieno nors galvoje".

Taigi, kas tik pasaulyje naujo įvyksta, vis žmogaus galvoje yra atsiradę iš kalno. Ar iš tikrųjų taip yra?

Jeigu priimti šią filosofiją, tai išeitų, kad Lietuvos laisvinimo idėja buvo kieno nors galvoje pribrendusi seniai. Ko reikėjo, tai kad atsirastų sąlygos, kuriose "idėja pasirodytų tikrai naudinga bei naši žmogui ar bendruomenei", tariant paties Šapokos žodžiais.

Bet tai visai neteisinga. Ši idėja veiksmų tarpe atsirado tik tada, kada susidarė sąlygos. Tik tuomet, kai jie neteko galios Lietuvoje, atsirado pas juos idėja, kad reikia kaip nors atgauti tai, kas prarasta.

Imkime kitą klausimą. Nuklinių bombų klausimą. Jų idėja atsirado iš reikalo. Ėjo karas, visos šalys stengėsi išstbulinti karo pabūklus. Šis reikalas ir davė idėjas mokslininkams panaudoti atominę jėgą bomboms. Jei ne karas, ne reikalas tobulinti ginklus, nebūtų atsiradusios ir idėjos.

Imkime bent kurį religinį klausimą. Pavyzdžiui, kodėl senovėje žmogus garbino saulę, ugnį, perkūniją? Už tai, kad saulė šildė žmogų, švietė jam. Jis jos nesuprato, tad įsivaizdavo, kad ji yra koks tai galingas dievas. Ugnis taip pat jam darė gera. Perkūnijos baugino, tad ir kėlė baimės idėją.

Štai žmogus paima į rankas kokį nors aparatą, mašiną. Padirbėjęs kiek laiko jis pamato, kad vienur ar kitur būtų reikalinga patobulinti. Taip ir kyla idėjos, kad reikia ieškoti patobulinimo.

Beprasmiška būtų vardinti daugiau pavyzdžių, nes jų yra be galo. Pati idėja, kad reiktų atsilipti į Žiburių straipsnį, atsirado tik perskaičius straipsnį.

Gali kai kas paklausti, kaip su tomis idėjomis, kurios pasirodo nepraktiškos?

Nieko nuostabaus ir čia. Nėra joks įrodymas, kad jos atsirado žmogaus mintyse be niekur nieko. Vistiek pagrinde yra kokia nors priežastis, kuri iššaukė žmonėse samprotavimą, nors ir labai klaidingą.

Hitlerio idėja sunaikinti žydus, pavergti rytų Europos tautas, neatsirado jam netikėtai. Jį vertė prie to materialiai dalykai. Tos idėjos pasirodė labai nepraktiškos, ne įgyvendinamos. Jos sužlugdė jį.

Trumpai tariant, ne mintis kuria, o gyvenimas mintis. Žmogus, tiesa, yra dalyvis. Jis tarnauja kaip tarpininkas. Jis materialių sąlygų veikiamas susidaro idėjas, dirba, vykdo jas gyvenimui. Tuo pačiu sykiu jis rengia tolimesnę dirvą naujoms idėjomis. Sukūręs kokį nors instrumentą jis įneša į gyvenimą ką tai naujo, kas iš eilės sukelia jam naujas idėjas.

Ar Žinote, Kad:

Indusų tikėjimas yra senesnis už žydų.

Krikščionių tikėjimas daugiausia nusikopijavęs indusų tikėjimą.

1961 metais Kanadoje gimė 39,573 vaikai arba 1,771 mažiau, negu 1960 metais.

Medikų patyrimu, kanadiečiai nešioja virš 20,000,000 svarų taukų, kurie padarą daug žalos jų sveikatai.

Praėjusiais metais nutukėliai išleidę vaistams svorio sumažinimui \$30,000,000.

1961 metais Kanadoje birtės davė 34,476,000 svarų medaus.

Pirma knyga Kanadoje išspausdinta 1765 metais.

Turistai Kanadoje 1961 metais išleido \$1,400,000,000.

Lietuvoj buržuazinės valdžios metu buvo parduota iš varžytinių 90,000.

Tuo pat laiku emigravo iš Lietuvos 100,000 lietuvių.

Surinkto Montrealietis

Kas Dedasi Azijoje

Kaip ir Lotynų Amerikoje, neramumų nestokoja ir Azijoje. Tikriau pasakius, tai tie neramumai reiškiasi pietinėje Azijoje, apimančioje Burmą, Vietnamą, Tailandą, Malają, Kambodiją, Laosą. Nekurie korespondentai tą sritį vadina Malazija. Ta sritis kelia imperialistams daug rūpesčių, kada gi ji nenusistovėjusi, o prie to dar labai arti komunistinių milžinų. Imperialistai darą visokius skymus, kad pastojus kelių tų šalių kairėjimui.

Canadian Far Eastern Newsletter už vasarį suteikia daug medžiagos apie įvykius toje pasaulio dalyje. Tos medžiagos autoritetu esąs vienas liberališkas stebėtojas, kuris lankėsi Malajoj daugelį kartų ir gerai susipažinęs su situacija tenai.

Labai dažnai spaudoje pasirodo Didžiosios Malazijos sudarymo klausimas. Esą, būtų gerai sujungti į vieną valstybę Singapora, Malają, Šiaurinę Borneją, Saravaką, Brunejų ir dar kitas sritis. Ši idėja gimusi Londone, užsienio reikalų ministerijoje.

Ši federacija Pietrytinėje Azijoje, sako stebėtojas, britų politikierių manymu, turėtų pakeisti SEATO bloką, kurs pastaruoju laiku pasirodė nelabai sėkmingas, imperialistų akimis žiūrint.

Kas gi toje srityje vyksta, imant kiekviečią šalį atski-

rai? Štai keletas faktų:

Pietiniame Vietname vyksta vidujinis karas. Diktatoriaus Diemo valdžia, kuri susideda iš penkių brolių, net ir su amerikiečių pagalba negali nugalėti liaudies jėgų. Kelių šimtų tūkstančių armija, apginkluota amerikiečių ginklais ir vadovaujama amerikiečių karininkų, neįveikia kelių dešimtų tūkstančių partizanų. Vyriausiai dėl to, kad visa liaudis su partizanais.

Britų ekspertas R. G. K. Thompson pasiūlęs sekantį planą partizanų nugalėjimui:

Aptverti visus Pietinio Vietnamo kaimus. Kitaip sakant, uždaryti valstiečius koncentracijos stovyklose. Nieko neišleisti ir nieko neįleisti. Tokiu būdu būsią izoliuoti partizanai nuo valstiečių. Toks planas buvęs naudojamas nekuriuose srityse Malajoje ir pasirodęs sėkmingas. Bėda esanti tik tame, kad Diem didžiumą savo armijos laiką savo apsaugai, bijąs paskleisti ją po visą šalį.

Kambodija labai nepatinka tokiems Thompsonams už tai, kad ji laikosi neutralumo. Esą daromi visoki skydai, kaip išmušti Kambodijos valdžią iš neutralios pozicijos.

Singapore yra daroma viskas, kad susilpninus so-

Apie Pietų Vietnamą

Jeigu mes apžvelgsime pietrytų Azijos kraštą, tai tarp Burmos, Kinijos ir Pietinės Kinijos jūros matysime tartum atkištą nykštį. Tai per šimtmečius buvę Kinijos plotai. Nuo Kinijos sienos iki jūros pietų pusės tas "nykštys" yra apie 1,000 mylių ilgio. Dabar tame plote yra penkios valstybės: Thailandas (Siamas), Šiaurinio Vietnamo Liaudies Respublika, Laosas, Pietinis Vietnamas ir Kambodža. Ten gyvena apie 50,000,000 žmonių, tautiniai jie — kinai, bet maišyti su burmiečiais ir malajiečiais.

1863 metais Francūzijos imperialistai atplėšė tą plotą nuo Kinijos. Istorijoje jis buvo žinomas: Indo-Kinija, apart Thailando. 1940 metais Indo-Kinija įsiveržė Japonijos imperialistai.

1941 metais, vadovystėje Ho-Ci-Mincho, dabartinio Šiaurinio Vietnamo liaudies vado, susiorganizavo Liaudies Lyga, kuri stėjo kovon prieš Japonijos imperialistus. 1944 m. suorganizavo Vietnamo liaudies armija.

Pasibaigus Antrajam pasauliniam karui, Francūzijos imperialistai, gaudami pagalbą iš Jungtinių Valstijų ir mobilizuodami savanorius iš buvusios Hitlerio armijos, per aštuonerius metus kariavo — bandė Indo-Kinijos liaudį vėl pavergti. Vietnamiečiai, laosiečiai ir kambodiečiai sumušė Francūzų jėgas. Francūzija, netekus apie 500,000 žmonių ir 20 milijonų dolerių, turėjo pasitraukti.

cialistinių frontą, kuris trukdo imperialistų planams. Tenai norima praveisti referendumą, kad Singapora įjungus į Malazijos federaciją. Mat pačiame Singapore nemažą įtaką turi kairieji. Reikia kaip nors atskiesti juos. Malazijoje gyvena nemažai kiniečių. Norima juos kaip nors supykdyti su malajais. Malajai nuolatos esą kurstomi prieš kiniečius. Tai sena britų imperialistų taktika — padalyk ir valdyk.

Kadangi malajai teviršija tik 700,000 kiniečius, tai esą planuojama prijungti Sumatrą, kuri priklauso Indonezijai. Sumatroje esą Sumakarno priešų, kurie matyti yra naudojami kurstymui Sumatros gyventojų prieš Sukarną, už sąjungą su Malazija, jeigu ji pavyktų.

Kas dedasi Laosoj, be abejonės, jau yra gerai žinoma.

Tai taip, Pietrytinėje Azijoje politikieriai darbuojasi rankoves atsiraitoję, kad pastojus kelią liaudies išsiliuosavimui iš imperialistų jungo.

Indo-Kinijos teritorijoje susiorganizavo keturios naujos valstybės, apart Thailando.

Du Vietnamai

1954 m., Genevoje, įvyko didžiųjų valstybių konferencija, kurioje buvo susitarta, kad Francūzija pasitraukia, o Indo-Kinijoje atsteigiama taikos padėtis. Šiaurinis Vietnamas, iki 17-tos pusiaujo juostos, pasiliko liaudies rankose ir ten susiorganizavo Vietnamo Liaudies Respublika.

Apie kitas naujas respublikas ši kartą nekalbėsime, apart Pietų Vietnamo. Pietų Vietnamas randasi prie Pietinės Kinijos jūros. Sausumoje jis rubežiuojasi su Kambodža, Laosu ir Šiaurės Vietnamu. Iš šiaurės į pietus tęsiasi per 500 mylių, iš rytų į vakarus yra tik apie 100 mylių pločio. Užima 65,000 ketvirtainiškių mylių plotą ir ten randasi 14,000,000 gyventojų. Didžiausias miestas Saigonas, kiti mažesni.

Gamtiniai turtai dar neištirti, bet kraštas turtingas. Yra anglies, geležies rūdos, alavo, cinko, aliuminių baksitų, aukso, skardos, druskos ir kitų iškasamų turtų.

Daug miškų, auga raudono, juodo ir kitokio brangaus medžio miškai. Auga ir gumos medžiai.

Dera saldžios bulvės, tabakas, ryžiai, kukurūzai, arbata, kava, cukrinės nendrės ir daug įvairiausių vaisių. Klimatas tropiškas — šiltas per visus metus.

Žemdirbių vargal

Iš žemdirbystės gyvena apie 75 procentai gyventojų. Žemę dirba senoviškais įrankiais, dažnai tik kastuvais. Daugelis žemdirbių ne tik neturi geresnių įrankių, bet ir darbo galvijų. 70 procentų žemdirbių turi tik 30 procentų dirbamos žemės, ir tai prasčiausios. Penki procentai gyventojų — stambūs žemvaldžiai — savo rankose turi 70 procentų dirbamos žemės. Vieni jų įsteigė dvarus ir su samdiniais, mašinomis, įdirba žemę, kiti žemę nuomoja žemdirbiams. Nuoma — 50 arba 80 procentų derliaus. Žemdirbių kultūrinis atsilikimas didelis, viešpatauja masinė beraštija.

Industriiniai darbininkai žiauriai išnaudojami, kaip vietinių fabrikantų, taip ir užsieniečių, daugumoje JAV kapitalistų.

Liaudies sukilimas

Komercinėje spaudoje skaitome apie "Viet - Cong" — partizanus. Pietų Vietnamo prezidentu yra Ngo Dinh Diemas, kurį remia Jungti-

Mokslo Klausimais

Inž. A. Orinauskas

Televizija padeda medikams

Televizija, sėkmingai pritaikoma daugelyje sričių, pasirodė esanti labai vertinga priemonė medicinoje. Trumpai ir pakalbėsime, kokių mastu ji bus panaudojama šioje svarbioje srityje.

Chirurgo peilis iš arti

Dėstyti chirurgiją visada buvo sunku. Jei nori būti chirurgu, neužtenka klausytis paskaitų ir studijuoti literatūrą. Reikia stebėti pačias operacijas, chirurgo judesius, peilio darbą. To negali duoti jokia knyga. Todėl nuostabu, kad stambiųjų ligoninių operacinėse taip gausu studentų — medikų, stebinčių chirurgo operaciją.

Tačiau į operacinę tegali patekti maža studentų dalis. Be to, ir patekęs ten studentas ne visada gali matyti operacijos detales, nes prie operacinio stalo nekludant chirurgui, gali stovėti vos keletas studentų.

O jei chirurgijai dėstyti panaudoti televiziją?

Kalinio medicinos institutas taip ir padarė. Srities kli-

nės Valstijos: ginklais, amunicija, ekonominėmis reikmenimis. Dabar ten randasi virš 4.000 JAV karininkų ir karių ir gausi karo technika.

Ngo Dinh Diemo valdžia turi 300.000 vyrų armiją ir 60.000 žandarų. Jos jėgos ir JAV militarinė pagalba negali įveikti 20.000 partizanų.

Kodėl? Todėl, kad Pietų Vietname vyksta darbo liaudies revoliucija — partizanai ir inteligentija. Ar gi neaišku, kad nei armija, nei žandarai nenori kariuoti prieš liaudį!

Štai ir vasario pabaigoje keturi karo lūktuvai, kuriuos gavo iš JAV Diemo valdžia, atskrido ir bombardavo prezidento Ngo Dinh Diemo rūmus. Bombardavo jo paties orlaivininkai.

Vasario 26 d. iš Washingtono rašė Tad Szulc, kad net JAV karo centrė Pentagono mano, jog Vietname karas gal užsitęsti 10 metų. Gi iš Hong Kongo rašė Arthur Dommen, kad jeigu Jungtinės Valstijos nesusilaikys nuo karo Pietų Vietname, tai jis gali būti dar sunkesnis, kaip kad buvo Korėjoje.

Pietų Vietnamo darbo liaudis sukylus prieš nepakenčiamas senos santvarkos darbo ir gyvenimo sąlygas. Ngo Dinh Diemas ir jo šalininkai kovoja, kad priversti darbo liaudį gyventi senose sąlygose.

V. Sūnus

nikinėje ligoninėje institutas pastatė tarybinį pramoninės televizijos įrenginį PTU-3 televizijos laidoms iš operacinės perduoti.

Perdavimo kamera kabo operacinėje prie bešėlinės lempos, maždaug 133 cm nuo operacinio stalo. Perdavimo kamera su valdymo pultu sujungta daugiagyviu kabeliu.

Valdymo pultas ir 2 televizoriai žiūrovams — studentams įrengti auditorijoje, maždaug 100 metrų nuo operacinės. Šių televizorių ekranai ir videokontrolinio įrenginio ekranas laisvai leidžia stebėti operacijos eigą 25-30 asmenų. Studentai ne tik iš arti gali stebėti chirurgo peilį, bet ir užrašinėti savo pastabas. Anksčiau operacinėje jie to daryti negalėjo.

Chirurgas gali aiškinti studentams operacijos eigą per mikrofoną, įrengtą operacinėje netoli valdymo kameros. Be to, mikrofonas gali būti įmontuotas ir chirurgo kaukėje. Auditorijoje, prie valdymo pulto yra kitas mikrofonas, kuriuo studentai gali kiekvienu metu klausiti chirurgo. Tais atvejais, kai chirurgas daro sudėtingą operaciją ir negali pats aiškinti operacijos eigos, paaiškinimus teikia jo asistentas.

Pastaruju metu ir užsienyje pradėta taikyti televiziją medicinoje. Yra sukonstruotų įvairių medicininės televizijos įrenginių, jų tarpe ir projekcinės spalvotosios televizijos sistema su 3 m aukščio ir 4 m pločio ekranu. Vaizdus tokiame ekrane vienu metu gali stebėti net 500 studentų.

Dabartinė technika leidžia užrašyti televizijos laidą specialiu videomagnetofonu. Tuo būdu užrašytas operacijas galima demonstruoti daug kartų.

Televizija ir rentgenas

Dešimties metų mokslininkai ieškojo, kaip sumažinti rentgeno spindulių kiekį, tenkantį ligoniui peršvietimo metu. Buvo pasiūlymų pritaikyti tam tikslui televiziją.

Tačiau tam pasiūlymumui įgyvendinti reikėjo nugalėti eilę kliūčių. Mat, tą vaizdą, kurį matome paprasto rentgeno aparato ekrane, negalima tiesiog siųsti televizijai. Jis per tamsus.

Tik išradus ir pritaikius vadinamuosius fotoelektrinius stiprintuvus, kurie ekrane matomą vaizdą galėjo sustiprinti iki 1.000 kartų, tapo įmanoma kviestis į talką ir televizijai.

Taikant rentgeninio vaiz-

ROCHESTER, N. Y.

Mirus

Barbarai Deles

Mes reiškiamo nuoširdžią užuojautą velionės liūdinčiam broliui Geo. Daukui; dukterims Mrs. Donald Jean Yawman, Mrs. Nicholas Eileen, anūkams, visiems giminėms ir draugams. Kartu liūdimė netekeę geros draugės ir linkime jos artimiesiems didžiausios ištvermės, o velionei amžinai išsėtis.

A. L. Bekešiai
K. Žemaitienė
O. Jamishe
A. Zogis
W. R. Černauskai
A. Usevičienė
F. Kurkulis
A. Gužauskienė
O. Galinat
E. Duabienė
R. Barauskas

S. Gendrenas
M. Vaidila
J. Šilinis
J. A. Vilimačiai
J. D. Valtai
P. M. Žirguliai
G. N. Švedai
P. E. Čereškai
M. Venskunai
J. H. Stančikai

Nervai... iš Geležies

Apie žmogų, kuris tvardosi net didelio pavojaus metu, sakoma, kad jo nervai "geležiniai". Dar neseniai tai buvo paprasčiausia metafora. Bet netrukus šį posakį bus galima suprasti tiesiogine jo reikšme. Nervai iš geležies...

Vostanijos aikštėje Maskvoje prieš daugiaaukštį namą yra Centrinis gydytojų tbulinimosi institutas. Už vienu iš gausių durų — laboratorija su truputį fantas-

do stiprintuvus, žalingą spinduliavimo dozę pavyko sumažinti keliasdešimt kartų. Tai žymiai pagerino rentgeno aparatūrą aptarnaujančio personalo darbą, bet kenksmingų rentgeno spindulių poveikis dar pasiliko.

Tik ėmus kombinuoti vaizdo stiprintuvus ir televiziją, galima buvo dar labiau sumažinti rentgeno spindulių kiekį, kuris tekdavo pacientui ir rentgenologui darbo metu. Pritaikius televiziją, buvo gautas rentgeninis vaizdas 10.000 kartų šviesesnis negu tas, kuris matomas rentgeno aparato ekrane. Todėl vaizdą buvo galima stebėti paprastu televizoriumi esant normaliam patalpos apšvietimui. Pacientas ir rentgenologas nebūtinai turi būti tame pat kambaryje. Be to, nereikalinga laukti, kol stebinio gydytojo-rentgenologo akys pripras prie tamsos. Spinduliavimo dozė sumažinama šimtus kartų. Lengvai galima keisti kontrastingumą, neintensyvinant rentgeno spindulių. Gydytojas gali lengvai keisti negatyvinį vaizdą į pozityvinį. Be to, rentgenoninėje televizijoje gautus vaizdus galima filmuoti.

(Bus daugiau)

tišku pavadinimu — "elektroninio regėjimo laboratorija". Čia jau dveji metai, Medicinos mokslų akademijos nariui — korespondentui profesorius Borisui Ognevui ir technikos mokslų kandidatui Vasilijui Gudovui vadovaujant, atliekami darbai siekiant sukurti elektroninę akį ir nervų protezus. Kaip jau tapo tipiška pastarajam laikui, tyrimus, glaudžiai bendradarbiaudami, atlieka įvairių specialybių mokslininkai — medikai ir inžinieriai.

Chirurgas Borisas Ognevas išoperavo šuniui sėdimąjį nervą ir į jo vietą įtaisė metalinį lanko pavidalo elektrodą. Iš pradžių gyvulys jautėsi su šiuo "priedu" kiek netvirtai. Matyti, šuo jautėsi kiek nepatogiai, nes biosrovės operuotoje kojoje plaukia elektrodais, o ne paprastomis nervų skaidulomis. Bet po kiek laiko gyvulys jau galėjo laisvai judėti, keltis ir sėdėti. Buvo atlikta išties panašių bandymų serija su šunimis, triušiais ir beždžionėmis. Kartu buvo atliekami ir kontroliniai bandymai. Kai kuriems gyvuliams pašalintos nervo dalys nebuvo protezuojamos. Šiais atvejais letena susilpnėdavo, patindavo, audiniai lėtai mirdavo.

Specialiame Medicinos mokslų akademijos posėdyje gydytojai, fiziologai, chirurgai susidomėję atidžiai apžiūrėjo šunį, bet tik vargais negalais galėjo nustatyti, kuri būtint letena buvo taip neparastai operuota. Šuo elgėsi taip, kaip ir visi kiti šunys, kurie turi natūralius nervus. Metalinis protezas puikiai veikė.

Dabar laboratorijoje yra šuo, kuriam pavyko iš dvie-

jų pusių perpjauti kaklo nervą klajoklį. Per jį eina impulsai į širdies, plaučių, skrandžio sritis ir į kitus gyvybiškai svarbius organus. Suprotezavus šį nervą, praejo jau apie penkis mėnesius, bet ligi šiol jokių nuokrypimų šuns organizmo veikloje nenustatyta. Šuo ēda ir miega normaliai, jis budrus ir linksmas.

Didelis mokslininkų laimėjimas buvo sėkmingas gerklų nervų protezavimas. Šie nervai valdo balso stygas. Šuns tembras ir jėga neprarado savo savybių po nepaprastos operacijos. Pavyko netgi užfiksuoti balso stygų judėjimą specialiai filmuojant šuns nasrų ir gerklų ertmę.

Dabar laboratorijos bendradarbiai labai susidomėję dirba protezuodami regėjimo nervą. Jau pavyko užfiksuoti iš jo gautas biosroves. Pradėta protezuoti ir kitus nervus — veido, klausos, diafragmos, nugarkaulio smegenų šaknelių. Nervų protezavimas — visiškai nauja medicinos problema, tačiau jos išsprendimas jau dabar atskleidžia plačias perspektyvas.

Profesorius Borisas Ognevas yra tos nuomonės, kad, toliau vystant šią metodiką, galima ją taikyti klinikos sąlygomis gydant žmogų. Dažnai dėl nelaimingų atsitikimų arba darant įvairias operacijas suplėšomos ir netgi sunaikinamos ištisos nervų skaidulų dalys. Dėl to organai paralyžuojami. Pavyzdžiui, sužalojus akies arba klausos nervą, žmogus apanka ir apkursta. Šių nervų protezavimas leis atstatyti regėjimą ir klausą. Tuo tarpu sunku įsivaizduoti, kokias puikias galimybes duoda sėkmingas darbas siekiant protezuoti nugarkaulio smegenų šakneles.

— Žodžiu, po kelerių metų, — šypsosi atsisveikindamas profesorius, — tokios operacijos neatrodys fantastiškos. Bet nervus vis tiek reikia saugoti, negadinti jų nei sau, nei kitiems.

Olegas Lainė

TOKIJO. — Japonija paskelbė, kad ji trauks atsakomybėn Jungtines Valstijas, jeigu jų nukliniai bandymai atmosferoje padarys kokią nors žalą Japonijai ar jos žmonėms.

LONDON. — Karališkos Gydytojų Kolegijos nariai sako, kad rūkymas cigarečių yra labai pavojingas sveikatai.

Jie pravedė trijų metų tyrinėjimus daugelyje šalių.

Montrealo žinios

Didysis Montrealo lietuvių pažmonys, kurį ruošia MLS-DP Draugija Vytauto Klubo svetainėje kovo 17 dieną, jau čia pat. Šiame pažmonyje bus specialus stalas Juozų pagerbimui.

Šis perspėjimas yra paskutinis kaip Juozams, taip ir kitiems šios draugijos nariams bei svečiams: 7 valandą vakaro visi būkite už stalų, nes mūsų šaunios moterėlės bus paruošusios šaunią vakarienę.

Po vakarienės bus pasiilksminimas.

Iš aktyvesnių draugų teko sužinoti, kad kovo 25 dieną, 1.30 val po piet, įvyks KLLD Montrealo kuopos susirinkimas. Bus ir kalbėtojas, kuris nušvies šių dienų klausimus.

Kviečiami ne tik nariai, bet ir nenariai, kurie idomaujasi šia apšvietos draugija. Visi galės dalyvauti diskusijose.

Skaudi nelaimė ištiko du Montrealo lietuvius: J. Sinkevičių ir J. Makarevičių, kurie abu nukentėjo auto nelaimėse. Pirmasis randasi Viktorijos ligoninėje, 9 aukšte, room 9510, o antrasis — Notre Dame ligoninėje, room 3143.

O Martusevičienė serga ir

randasi Maifer ligoninėje. A. Jaksienė — General ligoninėje.

Linkiu visiems greitai pasveikti.

E. Juraitienės sesuo, O. Vaitiekaitytė, gyvenanti Buenos Aires, Argentinoje, apsiavedė su A. Lipitoniu.

Dėl didelio toumo negalėjo montrealietė dalyvauti savo mylimos sesutės vestuvėse.

Kaip Liaudies Balso skaitytojai, linkiu ilgiausių ir laimingiausių metų naujame gyvenime.

Montreale buvo mokytojų ir kitų apšvietos pareigūnų konferencija, kurioje dalyvavo 2,000 žmonių iš įvairių Kanados vietų, apdiskusavimui apšvietos reikalų.

Buvo ieškoma būdų, kaip pagerinti mokslą Kanadoje. Tarp kitko, buvo pastebėta, kad Tarybų Sąjunga per 44 metus pasivijo ir pralenkė moksle. Nenorint toli atsilikti, reikia ieškoti pagerinimo. Esą reikia mesti į šalį senus, užsistovėjusius metodus.

Taipgi buvo kelta idėja, kad mokyklose būtų mokinama rusų ir kiniečių kalbų.

Montrealo katalikų jaunų kriminalistų prižiūrėtojų

konferencijos prezidentas F. A. Robert pranešė, kad 40 procentų kriminalistų yra jaunuoliai tarp 14 ir 24 metų, ir kad daugumoje neturtingų tėvų vaikai.

Apie 80 procentų nusikaltėlių pradėję vagiliauti būdami 8 metų amžiaus. Taipgi jie esą daugumoje pirusių šeimų vaikai.

B. K.

Baisi nelaimė J. Stankevičiaus

MONTREAL. — Vasario 26 d. buvo ištiktas baisios nelaimės Jonas Sinkevičius. Kadangi dirbtuvė, kurioje jis dirba, yra išsikūlusį toli už miesto ribų, todėl į darbą ir atgal darbininkai daugiausiai naudojami tarnsportacijai privatiškais auto mašinomis.

Tą dieną esant labai blogam orui, sniegui su lietuviu, jo mašina, kurioje jis važiuojo, pakliuvo į sunkvežimio (truck) su autobusu nelaimę, iš kurios liko veikiantis šipulius sudaužyta, keičiamai sunkiai sužeisti, jų tarp ir J. Sinkevičius.

Ligonis dabar randasi Royal Victoria ligoninėje, ward 9510. Nors sunkiai sužeistas ir jo sveikata kritiškai padėtyje, bet ne beviltiška. Yra vilties, kad pasveiks. Aišku, nemažai jam teks skausmų perkentėti ir veikiausiai ilgai teks ir ligoninėje pabūti.

Visi ir visos jo draugai ir pažįstami, — o jis savo maloniui ir draugiškumui būdu labai daug jų įsigijęs — įskaitant ir šį korespondentą, linkime Jonui kuo greičiausiai ir visiškai pasveikti.

Mirė K. Radzišauskas

MONTREAL. — Nors jaunės kartos lietuviams gal nebuvo plačiai pažįstamas, bet senesnės kartos ir pažangiųjų lietuvių organizacijų nariams buvęs gerai pažįstamas, vasario 24 d., Royal Victoria ligoninėje mirė Kazimieras Radzišauskas, sulaukęs 78 metų amžiaus. Velionis į Kanadą buvo atvažiavęs prieš pirmąjį pasaulinį karą.

Nors šiam korespondentui velionis buvo labai gerai ir artimai pažįstamas ir todėl daugiausiai su kitų jo artimųjų pagalba teko rūpintis jo laidotuvėmis, dėja, nėra tekę išsikalbėti iš kokio jis krašto kilęs Lietuvoje. Tiek težinoma, kad čia Kanadoje

giminių neturėjo. Tačiau šiuo tarpu štai kas tenka pasakyti apie velionį K. Radzišauską: Nors paskutiniu laiku jau buvo smarkiai susenęs klausos netekęs, bet iki savo mirties pasiliko ištikimas darbininkų klasės judėjimui, priklausė Kanados Lietuvių Literatūros Draugijoje, skaitė lietuvių pažangią spaudą, buvo uolus Liaudies Balso rėmėjas.

Kadangi gyvas būdamas jis nepraktikavo religinių pareigų, todėl ir palaidotas, kovo 2 d., palydint gražiam būreliai lietuvių, laisvose Hawthorn - Dale kapinėse.

Tebūna lengva Kazimierui Kanados žemelė.

J. Lesevičius

Įs Haiti Gyvenimo

Haiti randasi ant tos salos, ant kurios yra ir Dominika, tarp Atlanto ir Karibėjų jūros. Haiti valdo diktatorius Francois Duvalier jau penkti metai. Jį palaiko Jungtinės Valstijos, kurios per praėjusius 4 metus supylė į Haiti 70 milijonų dolerių. Ir dabar duoda po 6 milijonus dolerių per metus.

Haiti turi 3,500,000 gyventojų. Vienai ketvirtinaei myliai išpuola 400 gyventojų.

Negrų vidutinis uždarbis per metus — \$100.

Užsienio biznierių gyvena labai prabangiai. Jie pasistato prabangius namus, kurie kainuoja po \$40,000 ir daugiau.

Diktatorius turi 5,000 privatišką armiją. Jos užduotis žiūrėti, kad niekas neliestų diktatoriaus.

Sakoma, kad tos kariuomenės nariai pradėję terorizuoti prabangiai gyvenančius biznierių. Pasipylė protestai iš JAV, Britanijos, Francijos, Kanados, Italijos ir Vakarų Vokietijos, reikalaujant suvaldyti užpuolikus ant svetimšalių biznierių.

Tie kareiviai, tačiau, tebeterorizuoja vietinius žmones. Į jų rankas buvęs pakliuvęs ir vieno laikraščio redaktorius. Jis buvęs baisiai suko-neveiktas.

A. X.

Jungtinėse Valstijose yra 2,500,000 senbernių ir našlių, ir 4,750,000 senmergių ir našlių.

Skundžia Bažnyčia už Pavogimą Šeimos Tėvo

Mrs. Alice Belski Ryan, 41 metų amžiaus moteris, 4 vaikų motina, traukia į teismą kardinolą Francis Spellmaną ir keletą kitų asmenų, kuriuos ji kaltina pavogus jos vyrą, katalikų kunigą Walterį Ryaną. Jos ieškinys iš bažnyčios siekia \$2,375,000.

Moteris sako, kad Walteris Ryan metęs kunigystę ir jie slapta apsiavedę Marylande 1950 metais. Jis dirbęs kaip pardavėjas Fort Salonge, N. Y. Jie turėję nusipirkti namus ir laimingai gyvenę. Susilaukę keturių dukrelių, kurių vyriausia jau 10 metų, o jauniausia 5 metų amžiaus. 1955 metais bažnytininkai pavogę jos vyrą. Jie panaudoję ne tik svaigalus, bet ir prievartą.

1956 metais gegužės 15 dieną vyras buvęs sugrįžęs, bet ir vėl, vos praėjus 12 valandų, kaltinamieji jį išsigabėję. Jis tada buvęs patalpintas vienuolyne. Bažnyčia gerai žinojusi, kad jis vedęs ir turi vaikų.

Ryanienės advokatas Philip Fiering sako, kad jis vedęs derybas su kaltinamaisiais per du metus, bet nieko gera neišėję iš tų derybų.

Ryanienė reikalauja \$375,000 dėl savęs ir po \$500,000 dėl kiekvieno vaiko.

Be kardinolo Spellmano, teisman traukiami dar šie asmenys: Mrs. Vera MacDonal ir Mrs. Margaret Ryan, Ryanienės vyro seserys.

Padėka

WINDSOR, Ont. — Mirus mano motinai Olga Navickienei daug jos ir mūsų artimųjų dalyvavo šermentyse ir laidotuvėse. Šia proga reiškiu aš ir mūsų šeima širdingą padėką Rapolui Purliui, kuris rūpinosi laidotuvėmis, grabnešiams suteikusiems velionei paskutinį patarnavimą ir visiems dalyvavusiems šermentyse ir palydėjusiems į kapus; taipgi širdingas ačiū visiems su gėlėmis puošusiems velionės karstą ir kapą bei reiškusiems mums užuojautą.

Duktė Lydia, žentas Eddy

ir anūkas Terry Smith

WASHINGTON. — Vashingtone vagilavimas tiek įsigalėjo, kad policija paskyrė išlavintus šunis saugojimui kongresmanų nuo apipėšimų.

WASHINGTON. — Jungtinės Valstijos išsprogdino jau 20 nuklinių bombų po žemėmis.

DOVANŲ SIUNTINIAI Į TARYBŲ SĄJUNGĄ IR KITUS TARYBINIUS KRASTUS

Su malonumu pranešame, kad PAGERINOME MAISTO, TEKSTILĖS ir VAISTŲ bei kitų dalykų persiuntimą

Prašykite mūsų naujo kainoraščio ir informaciją pas

Montrealo Atstovą

Mr. Manfred Kory

Mūsų kainos žemiausios Kanadoje ir JAV.

JOS GALITE PILNAI pasitikėti Kanados didžiausia ir labiausiai prityrusia dovanų siuntinių persiuntimo firma

International Gift Parcel Service

1126 SHERBROOKE ST. W. — Tel.: VI. 4-4860
Montreal 2, P. Q., Canada

WINDSOR

DRY CLEANERS & DYERS CO. LTD.

Valome visokius drabužius, gardinas, blankietus, lovy uždangalus, karpetus, chesterfieldus ir bile ką, kas tik yra Jūsų namuose.

Windsor yra viena iš vėliausių ir moderniškiausių Dry Cleaning šapų Montreale. Turime naujai įrengtą moderniškiausią STORAGE. Greitas patarnavimas. 20 metų patyrimas garantuoja darbą.

Savininkai:

A. Keršys, P. Petrulis, P. Keršulis, A. Greibus
1205 CHURCH AVE. P.O. 8-6679
VERDUN, QUE.

Specialistai Drabužių Dažytojai

Jos. Petrera & Geo. Marks

199 A CHEMIN CHAMELY RD.

LONGUEUIL, QUE.

Montreale ir apylinkėse paimame ir pristatome į namus. Darbą garantuojame savo 30 metų patyrimu.

Telefonas OR. 4-7578

Naujas Nikelio Miestas, Žmonės ir Jų Gyvenimas

THOMPSON. — Thompsonas — tai dar neseniai atsiradusi gyvenvietė. Vos penki metai gal "velniai" savo vaikus perėjo šioje tolimoje šiaurės Manitobos vietoje ir jei ne atrastas nikelis, gulys negiliai po žeme, čia niekas nebūtų pasikeitę.

Ant kiek žemės paviršius čia atrodo skurdus, tai ant tiek žemės gelmės turtingos nikelio ir kitais metalais.

Prieš dešimt metų, šiuos žemės turčius surado žmogus pavarde Thompson (pernai mirė FlinFlon, Man., sulaukęs 80 metų) ir nuo 1957 metų jau žmonės pradėjo baidyti meškas čia ir raustis po žeme.

Nuo pagrindinės geležinkelio linijos The Pas — Churchill pravedė 30 mylių ilgumo geležinkelį ir taip surišo Thompsoną su civilizotu pasauliu.

Po to, šalia mainų, smelterio ir refinerijos, pradėjo dygti ir miestelis. Apylinkės veidas labai greit keičiasi ir iš baurios kemsynės greit išaugo gražus moderniškas miestas.

Pats miestelis stosi apie 3 mylias nuo mainų prie nemažos upės, kurios nei tikro vardo nepavyko sužinoti. Vietovė yra aukštesnė negu aplinkui besitiesiū liūnai ir sausa. Miestelio statyba prasidėjo nuo svarbiausių pastatų — hotelio, miesto valdybos ir Hudson Bay kompanijos krautuvio.

Hotelis su visais priedais, kaip aludė ir kitkas, stovi priešais miesto valdybą, kur yra daboklė ir policija. Pietietis, truputį kauštelėjęs ir nebetilpstas savo kailyje, būna greit išmestas iš aludės, o jau ten laukia "dėdė" ir tuoj gabena skersai gatvės nakvynei.

Be šių svarbių įstaigų yra tikrai moderniška įrengta Thompsono ligoninė, kurios galėtų pavydėti ir didesni miestai. Ji stovi toliau nuo miestelio, be arčiau prie mainų.

Jau tūkstančiai žmonių perėjo per Thompsoną laimės ieškodami, bet ar jį rado... sunku pasakyti. Mainose jau ne vienam teko surasti amžiną ramybę, bet daugiau nieko.

Paskutinė didesnė nelaimė įvyko 6 rugsėjo, kai 4 jauni mainieriai buvo užgriūti ir mirtinai sutraiškyti.

Čia publika labai mišri ir sunku būtų pavadinti visus čia dirbančius tikrais kasyklų darbininkais. Didelė dalis dirbančių yra jauni emigrantai iš Portugalijos, kita dalis tai Manitobos ir Saskačevan-

nos fermerių vaikai, kurie tik žiemos metu čia būna. Didelė grupė yra visokių svieto perėjūnų iš visos Kanados. Be to, nemažai policija atsiunčia iš kalėjimų ir kitų panašių įstaigų.

Prie tokios mišrios žmonių masės (tik INCO dirba 2,000 žmonių) čia būna visokių atsitikimų: muštynių, užmušimų, vagysčių, net išgolvatavojimų.

Vienas ir gal didžiausias ir svarbiausias subruzdymas darbininkų (INCO) gyvenime, tai unijų kova.

Pernai, tik pradėjus veikti kasyklom ir kitom INCO įmonėm, ėmėsi darbininkus organizuoti Mine Mill unija. Ji turėjo daug vargo pakelti, kol pavyko šiaip taip sujungti visus darbininkus ir sudaryti su kompanija kontraktą metam.

Unijos pirmi laimėjimai buvo labai maži, bet šiandien jie jaučiami daugiau. Prieš kontrakto pasirašymą, niekas nemokėjo viršvalandžių, pradinis atlyginimas buvo \$1.50 ir niekas negalėjo darbininko užstoti prieš boselio kaprizus. Po to, viskas pasikeitė. Nustatė 48 valandų (iki 1 kovo 1962) savaitę, viršvalandžiai mokami 1½, pensijos planas ir t. t.

Tuo laiku, prie statybos darbų ir įmonių pagerinimo, dirbo Dominion Bridge Co., kuri turėjo Steel uniją. Tai irgi stipri unija, turinti skyrius ir mainų industrijoje, bet tada (1960-61) jie nekreipė dėmesio ir nenorėjo turėti bėdos organizuoti tokią palaidą balą.

Kada jau unija buvo suorganizuota ir viskas ėjo į normalias vėžes, pabudo ir kita unija — Steel. Dar prie statybos darbų Steel turėjo savo narių prie Dominion Bridge Co., kuri vienas kitas buvo perėjęs dirbti pas Inco. Prie jų prisidėjo atsistatę organizatoriai iš kitur ir prasidėjo unijų kova. Steel griebėsi labai negarbingų priemonių, kaltindami MM esant kompanijos unija ir einant prieš darbininkų reikalus ir panašiai.

To tik reikėjo, kad uždegtų juodųjų svieto perėjūnų ir kriminalistų jausmus. Prasidėjo verbavimas į naują uniją, kuri pažadėjo, jei bus išrinkta, 50 centų į valandą algos pakėlimą ir visokių kitokių negalimų gerybių.

Geros dienos buvo hoteliui. Steel organizatoriai savo rėmėjams fundijai alų kiek tilpo. Kas nebepaėjo — policija davė "nakvynę", kas nenorėjo dėtis prie rojų žadan-

čios unijos — gavo juodas akis. Piaustė MM narių mašinių sėdynės, padangas. Kiekvienas rodė savo "gabumus".

Neužteko to, mainieriai — Steel organizatoriai pradėjo vogti iš mainų dinamitą ir ruošėsi paskutiniam dideliu smūgiui — išsprogdinti MM. Gaila, bet policija užuodė per anksti ir steelininkai negavo parodyti savo "herojiškumo" — 3 organizatoriai atsidūrė kalėjime.

Iš pykčio, po tokio nepasisekimo, buvo bandytas kitas triukas, kuris irgi nepavyko.

Stovykloje, kur viename barake gyvena visi minų inžinieriai ir kiti kompanijos tarnautojai, buvo padėta didelė 5 galionų bonka su gazolinu ir prie jos prijungtas knatas, kurio kitas galas siekė barako alyvinę krosnį.

Vieną popietį, stovykloje nuskambėjo pavojaus signalas. Gaisrininkai laiku atvykę rado bedegant to barako šildymo kambarį ir spėjo užgesinti. Begesindami surado tą knatą ir ant lubų palėpę

gazolino bonką, kuri nuo karščio turėjo sprogti ir padėti sudeginti baraką.

Ir vėl policija turėjo darbo ieškoti, krėsti, bet dar nežinomi rezultatai.

Tur būt visoj Kanadoj nėra kito tokio miesto, kurio gyventojai būtų tiek skolose paskendę.

Čia gali labai greitai nusipirkti namą. Jų pristatyta šimtais ir dar vis statoma. Pirkimo sąlygos labai lengvos. Įmoki \$500-\$750 ar tik \$400 ir turi namą. Jo perduoti ar išnuomoti negalima pirmuosius 2 metus, o mokėti gali 25 metus.

Baldus ir kitus patogumus kompanijos siūlo irgi išsimokėjimui, tai moterėlės ir perka, o vyrai keikia ir prakaitą lieja nikelio industrijoje. Ir ko kompanijom bijoti, jos žino, kad tu turi nuolatinį darbą, o Inco džiaugiasi irgi, nes turi užtikrintą darbininką ant ilgo laiko!

Taip kuriasi ir auga naujas nikelio miestas tolimoje Manitobos šiaurėje.

Malneris

Prisimona Kanadiečius

(Buvusio kanadiečio P. Tumėno laiškas kanadiečiams)

Sveiki gyvi, Draugai ir Bičiuliai:

Daug laiko praėjo, kai sykiu dirbom, įtemptai kovojom.

Siurpu, kai skaitau jūsų laiškus. Daugelis draugų išvardinta, kurie gauna mizerią miestų pašalpą dėl siautėjimo nedarbo. Kiti net daužo langus, kad duonos gavus kalėjime. Labai užjaučiu ir tuos, kuriems buvo atsakyta pilietybės popieriai, išgyvenus 35 metus, dargi buvusiems Kanados kariuomenėj, kovojusiems užjūryje. Tai jums kapitalistinės valstybės sąžinė. Koks kontrastas.

Kai jūs grįžtate į R. B. Benneto alkanus laikus, tai pas mus kalba apie praplėstą socialistinę statybą. Tiesiamos gairės sukūrimui komunistinės draugijos.

Bemaž ketveri metai, kai aš gimtinėj. Ir kiek per tą laiką praturtėjo mūsų šalis, o tai ir žmonės. Ne po ilgo buvę mūsų kaimų pilkasmėgiai rėdysis gražiausiai, valgys skaniausiai, dirbs lengviausiai ir bus aukščiausiai išmokslinta tauta.

Seku ir jūsų gyvenimą. Nei liberalai, nei konservatai nei kiek nepakrypo į pažangos pusę, eilinių žmonių pusę. Dėl to Kanadoje ir buvo suorganizuota Nauja Demokratinė Partija. Valdancioji klasė bandys užteršti ją iš vidaus arba sudemoralizuoti jos veikimą, kad neateitų į valdžią.

Kapitalistinė sistema su

pitalizmui jau slenka žemė iš po kojų. Pavergtos tautos atbunda, pažadintos socialistinio milžino. Net milijonai beraščių Afrikos ir Azijos žmonių žino, kad Sovietų Sąjunga pirmąją moksle ir gamyboje. Taipgi žino, kad ji yra taiki, nors militariniai galingiausia visame pasaulyje. Tikrai ta tikrovė verčia imperialistines šalis sėdėti su socialistinėmis šalimis už bendro stalo ir daugeliu atvejų atsisakyti grobikiškos politikos.

Taiigi, revoliucija vyksta ne vien Kuboje, bet ir visame pasaulyje.

Mūsų tauta ta kryptimi jau nuėjusi tolimą kelią. Ji pasauliui tartum kelrodžio žvaigždė. Gėda ir panieka tiems žmonėms, kurie bando užsimerkiti ir nematyti tikrovės.

Smagu matyti tautiečius užjūryje, kurie šioje šventoje kovoje eina su savo motina Lietuva. Jais didžiuojasi čia gyveną jų giminės ir pažįstami.

Tad priimkite, Draugai ir Bičiuliai, šį mano nuoširdų atsiliepimą. Lėji būna Jums atsakymu į daugelį neatsakytų laiškų.

Daug gera Jums vėlinas
P. Tumėnas

Palaikykite Tuos Biznierių,
Kurie Skelbia
LIAUDIŲ BALSĄ

Dėl Siuntinių į Tarybų Lietuvą

ir kitas Tarybų Sąjungos Respublikas

UKRAINSKA KNYHA

Priimam persiuntimui gatavai sudarytus siuntinius tik iš naujų drabužių, medžiagos, avalynės, medikamentų, maisto ir kitko.

Suteikia Patogiausį ir Greičiausį Patarnavimą Muitas ir kitos persiuntimo išlaidos apmokamos per mūsų firmą ir gavėjui nieko neberekia primokėti.

Ukrainska Knyha centras ir skyriai randasi:

TORONTO: — 962 Bloor St. W.

WINNIPEG: — 613 Selkirk Ave.

EDMONTONE: — 10803 — 95 St.

VANKUVERYJE: — 2643 E. Hastings St.

Toronto įstaigoje turime gerą pasirinkimą įvairių medžiagų, drabužių, avalynės bei odos dėl siuntinių.

Toronto įstaiga atdara kas dieną nuo 9 val. ryto iki 6 val. vakaro. Sekmadieniais ir pirmadieniais uždaryta. Rašant mums laiškus, prašome rašyti anglų kalba.

Centrinė raštinė:

Ukrainska Knyha

962 BLOOR ST. W. — TORONTO 4, ONT.

Telefonas: LE. 4-7551

L. BAKUTIS

Per Liepsnojančią Žemę

(Tąsa)

Mėginau prieštarauti, nes norėjau pats dalyvauti šiame "sporte", tačiau komjaunuoliai pasirodė neperkalbami, o ir ginčytis nebuvo kada.

Jaunuolių rankose uždairavo piūklai. Sutraškėjo vienas po kito telefono stulpai. Ryšis tarp Utenos ir Zarasų buvo nutrauktas.

Prieš aušrą smagūs grįžome atgal. Patirti įspūdžiai nelėjo užmigti.

Pažvelgęs pro Sargailio gryčios langą, kaimyno Ilgarūbio sodybos languose pamatčiau šviesą.

"Anksti keliasi žmonės", — pagalvojau atsiguldamas. Pagaliau užsnūdau.

Pažadino mane smarkus, sutartas Sargailienės kosėjimas. Į kambarį, kuriame mes miegojome, įbėgo Stasė.

— Atsargiai, berniokai, ateina Ilgarūbienė.

— Tegul bus pagarbin-tas. — praverdama pirkios duris, prabilo kaimynė. — Ale jau ir miegate ilgai...

— Susirgau, kaimynė, visą naktį be miego. Kad emė spausti vidurius, taip iki aušros ir pralaksčiau. Matyt, ką nors užvalgiau. — pasakojo Sargailienė ir greit uždengė krosnį, kad Ilgarūbienė nepastebėtų, kiek daug priruošta pusryčiams.

Viešnia, gerą pusvalandį pabuvusi ir net nepasakiusi, ko atėjusi, vėl išsidangino.

Dieną praleidome Sargailių namuose. Pavakare grįžus iš kaimo, Sargailienė pradėjo pasakoti naujienas.

Į Radeikius privažiavę iš Utenos daugybę policininkų. Prie žemės prigulę, jie mažuoją pėdas, skaičiuoja, kiek kaime būta žmonių, kur jų nučita. Kaime pasakojama, kad apylinkėje lankėsi apie penkiasdešimt partizanų, kurie nupiovę kažin kiek telefono stulpų ir dar daugiau visokių šunybų pridarę. Visi apie tai tik ir tekalbą.

— Tur būt, jau čia jūsų darbas, padaužos? — užbaigė ji.

Mes tik nusišypsojom. — Duotumėt, vaikai, ir man tų savo proklamacijų, sekmdienį eisiu į Užpalius, surasčiau vietą, kur jas padėti. Ką ten mane, senę, įtars. O jūs pasisaugokite. Sutikau prie šulinio Kazickienę. Pasakojo, jog atbėgęs pas juos Ilgarūbienės sūnus Jonas ir klausinėjęs, ar nieko nematę šianakt pro juos pravažiuojant.

Sargailienė sužinojo, jog panašių dalykų Ilgarūbis

klausinėjęs senį Raguotį ir Velikį.

Sios žinios mums kėlė įtarimą: ar tik nebus Ilgarūbių šeima susirišusi su gestapu, ar tik ne per daug Ilgarūbiai domisi Sargailių sodyba. Įtarimas dar padidėjo, kai Sargailienė ties savo klojimu rado kažkieno pėdas.

Ilgarūbių buvo motina ir du sūnūs: Povilas ir Jonas. Povilas dar vaikystėje beišdykaudamas buvo kažkur įkišęs koją, dėl to užaugus ji liko trumpesnė. Dėl šlubčiojimo jis gavo "klibaro" pravardę.

Jo brolis Jonas Užpalių valsčiuje garsėjo kaip didžiausias valkata ir padauža. Nepraedavo ramiai nė viena kaimo vakaruška. — vis jis ką nors apkuldavo. Nesidrovėdavo kai kada, pasitaikius gerai progai, įsibrauti ir į svetimą svirną. Nuolatinio užsiėmimo neturėjo, taip ir gyveno kaip koks parazitas. Be to, jis, tik paūgėjęs, emė išdidžiai švaistyti. Užpalių šaulių tarpe. Vėliau, įstojęs į jų gaują, gavo karišką šautuvą ir, užsidėjęs šaulio kepurę, pradėjo gąsdinti Kušneriūnų, Toleikių ir kitų apylinkių kaimų šunis. Jo valkatiški ir banditiški bruožai ypač išryškėjo, kai Lietuva okupavo hitlerininkai. Užpalių valsčiaus jo "veiklai" nebeužteko. Jis persikėlė į Uteną. Ten kartu su buožių sūneliais Černiu, Skrebiu ir kitais dalyvavo baistose senelių ir vaikų žudynėse Rašos miške. Netrukus Ilgarūbių namuose pasirodė naujų baldų, kostiumų, auksinių laikrodžių. Sienos pasipuošė persiškais kilimais.

Pradėjus partizanams dažniau lankytis Sargailių namuose, lyg tyčia Ilgarūbienė pasidarė nuolatinė šios šeimos viešnia. Kur buvus, kur nebuvus, jau ji ir skubiniasi pas Sargailius skolintis druskos, žvilgteri į klojimą, pastovi tvarto tarpduryje. Neretai mėgino užsiminti ir apie tarybinius partizanus. Ypač malonūs Sargailiams Ilgarūbiai pasidarė po to, kai apylinkėje pasirodė atšiaurkimo, o Zarasų ir Utenos paplentėse iš po nakties būdavo nupiaustyti telefono stulpai, kai emė risti nuo bėgių vyksta į Rytų frontą fašistų ešelonai.

— Anądien pešu klojime arkliai siena, staisa girdžiu: "Padėk, dieve!" Iš pradžių net krūotelėjau. Žiūriu — gi Jonas stovi, šypsosi kaip lapė ir klausia: "Ko gi taip išsigandai?" — "Ar maža dabar yra ko išsigąsti tokiais

laikais", — atkiirtau. Pasizvalgė, pasizvalgė ir nudūlino Kazicko link, — pasakojo Sargailienė.

— Ar šie Ilgarūbiai nėra kartais dusetiškio partizano Jono Ilgarūbio giminės? — pasiteiravau aš Joną, išėjus Sargailienei iš pirkios.

— Kurgi tau, broliu, bus jie giminės. Tas dusetiškis juk komunistas iš Zabičiūnų, o šis — mūsų kaimo banditas. Čia, matyt, įvyko "istorinis" nesusipratimas, kad sutapo dviejų žmonių su skirtingomis ideologijomis vardai ir pavardės.

Jautėme ir mes, kad ši šeima seka Sargailius ir kiekvienu momentu, pastebėjusius mus, gali pranešti gestapui. Nusprendėme patikrinti, ar tikrai Ilgarūbiai yra susirišę su fašistų žvalgyba.

Iš gyventojų sužinojė, kad Jonas Ilgarūbis neretai naktimis trankosi Baltakarčių kaime, vieną vakarą suruošėme jam pasalas.

Prieš pat vidurnaktį pamatėme nuo Baltakarčių keliuku ateinantį vyriškį. Nakties metu sunku žmogų iš tolo pažinti. Keleiviui prisiratinus, Ilgarūbį pirmasis pažino Abukauskas.

— Stok! — pasigirdo griežtas Dolotovo balsas.

Ilgarūbis norėjo bėgti, bet, pamatęs, kad jis iš visų pusių apsuptas, iškėlė rankas ir virpėdamas lemeno:

— Aš nieko, vyručiai, aš nieko... Aš pas mergas Baltakarčiuose buvau.

— O kur žmoną padėjai, kad pas mergas vaikštai? — su pašaipą paklausė kažkuris iš mūsų.

— Pasitaiko ir sugriežyti, bet žmonelė tikriausiai atleis. — supratus, kad mes žinome, jog jis vedęs, mikčiojo Ilgarūbis.

— Meluojai, niekše! — prisiartinęs tariu jam. — Sakyk teisybę, kur naktimis vaikiojiesi?

— Ko jūs, draugai, mane užsipuolėte? — Jis mėgino suvaicinti nesuprantąs, kodėl jį sulaukėme.

Matydamas, kad šis susitikimas gali liūdnei baigtis, Ilgarūbis pradėjo gudrauti:

— Jei jau taip, aš pasakyčiau tiesą. Pas Varną lošėme kortomis, truputį susivėlavau, — vėl melavo jis. — Žinau, kas jūs. Jūs — tarybiniai partizanai. Ir aš seniai svajoju prisidėti prie jūsų, net iš Rytų fronto pabėgau. Priimkite mane į savo tarpą, tikrai būsiu jums naudingas, — Ilgarūbis mėgino padėti savo ranką Abukauskui ant peties, tačiau šis pasitraukė žingsnį į šalį. — Prisipažinsiu, aš buvau truputį suklydęs, vokiečiai mane suvedžiojo, dabar noriu pasitaisyti. — vis malė jis.

— Tikras taikos balandis, — garsiai nusijuokė Doloto-

vas, — ir pažadų vyras nesipusė. Vienas iš jų parpuolė ant slenkščio, kitas viduryje kiemo, bet vėl skubiai atsikėlė dūmė pasikui savo draugus.

— Dabar bėkime, mama, į mišką. Ir tu, Stase, nepasilik, — paragino moteris Balys Sargailis.

Užpuolikai, gavę į kailį, nenurimo. Tos pačios dienos vakare, sukaupe dar didesnės jėgos, jie vėl apsupo Sargailių namus. Niekas neradė, viską išplėšė, namus padegė, gyvulius išsivare su savimi.

Nepasitenkino hitlerininkai, sudeginę Sargailių namus. Jiems pasisekė išaiškinti šiame kaime veikiančią komjaunimo organizaciją. Kitą dieną policija areštavo pirminės komjaunimo organizacijos sekretorių Antaną Pumputį ir jo brolių Kazimierą, Neišgavę iš jų jokių žinių apie šio kaimo komjaunuolių, išvežė juos į Vokietiją. Iš ten ištikimieji komjaunuoliai nebesugrįžo.

Būrio vadovybė nutarė, kad mes, aną vakarą paleidę Ilgarūbį, padarėme didelę klaidą. Visiškai buvo aišku, kad Jonas Ilgarūbis yra gestapo pagalbininkas, todėl partizanų štabas nusprendė jį nubausiti pelnyta mirties bausme. Ir sprendimas buvo įvykdytas.

— O gal paleiskime šį kartą, — truktelėjęs mane ir Abukauską į šoną, tarė Čebatoriūnas. — Gal jis ir tiesą sak.

— Tai kuo gali mums padėti? — prie Ilgarūbio priėjo Abukauskas.

— Jonai, tai tu čia? Viešpatie, koks netikėtumas, čia gi savas žmogus, o aš nusi-gandau, — pradžiugo Ilgarūbis. — Tai gal ir Sargailių Baliukas čia su jumis? — gudriai pasiteiravo jis.

Niekas jam neatsakė, ir jis vėl pradėjo tautkšti visokiausius pažadus.

Trumpai pasitarę, nusprendėme šį kartą Ilgarūbį paleisti, tik prigrasinome, kad apie susitikimą su mumis niekam nepliaukštų.

Ilgarūbis, netverdamas džiaugsmu, kad mes jį paleidžiame, sparčiai pasuko namų link, bet staiga, lyg kažką atsiminęs, sustojo ir atsigrėžė.

— Galvoja, bailys, kad mes jį nudobsime iš užpakalio, — pastebėjo Dolotovas. — Šį metodą jie praktikavo, šaudydami žmones.

O Ilgarūbis vėl nūrė tolyn.

— Nenoriu tikėti, kad iš jo gali išeiti geras žmogus. Rytą jis ne tik savo kaimynams, bet ir gestapui viską išplepės. — dar pridūrė Dolotovas.

Rytojaus dieną Ilgarūbis namuose nepasirodė. Iš namų dingo ir senė Ilgarūbienė su savo "klibaru" Povilu.

Po poros dienų Kušneriūnų kaime pasklido gandas, jog Jonas Ilgarūbis susitikęs su partizanais, kurių buvo arti šimto, tačiau gudrumo dėka jam pavykė juos apgauti.

Pradžius dar kelioms dienoms, į Kušneriūnus atvyko būrys policininkų su pačiu Ilgarūbiu priešakyje.

Pirmiausia jie apsupo Sargailių namus. O ten iš vakaro buvo apsistoję Balys Sargailis ir Jonas Kutka. Namuose tuo metu buvo Stasė Sargailytė ir motina.

— Ką turi paslėpus namuose? — užsipuolė Sargailienę kieme policininkas. — Sakyk greičiau! — įremdamas į senutės krūtinę šautuvą, rėkė jis.

— Nieko nėra. Tik duklė ir katė. — tarytum juokaudama, atsakė moteriškė, nors juokas jos nė kiek nešmė.

Vieni fašistai apsupo gryčią, kiti klojimą, o trečia grupė mėgino brautis į trobą.

Viena po kitos iš trobos trenkė automatų serijos. Sužvangėjo langai. Į viršų iškielo debesis dulkių. Pro Sargailienės ausis švilpė kulkos.

Netikėtos ugnies išgąsdinti policininkai metėsi į visas

puses. Vienas iš jų parpuolė ant slenkščio, kitas viduryje kiemo, bet vėl skubiai atsikėlė dūmė pasikui savo draugus.

— Dabar bėkime, mama, į mišką. Ir tu, Stase, nepasilik, — paragino moteris Balys Sargailis.

Užpuolikai, gavę į kailį, nenurimo. Tos pačios dienos vakare, sukaupe dar didesnės jėgos, jie vėl apsupo Sargailių namus. Niekas neradė, viską išplėšė, namus padegė, gyvulius išsivare su savimi.

Nepasitenkino hitlerininkai, sudeginę Sargailių namus. Jiems pasisekė išaiškinti šiame kaime veikiančią komjaunimo organizaciją. Kitą dieną policija areštavo pirminės komjaunimo organizacijos sekretorių Antaną Pumputį ir jo brolių Kazimierą, Neišgavę iš jų jokių žinių apie šio kaimo komjaunuolių, išvežė juos į Vokietiją. Iš ten ištikimieji komjaunuoliai nebesugrįžo.

Būrio vadovybė nutarė, kad mes, aną vakarą paleidę Ilgarūbį, padarėme didelę klaidą. Visiškai buvo aišku, kad Jonas Ilgarūbis yra gestapo pagalbininkas, todėl partizanų štabas nusprendė jį nubausiti pelnyta mirties bausme. Ir sprendimas buvo įvykdytas.

— O gal paleiskime šį kartą, — truktelėjęs mane ir Abukauską į šoną, tarė Čebatoriūnas. — Gal jis ir tiesą sak.

— Tai kuo gali mums padėti? — prie Ilgarūbio priėjo Abukauskas.

— Jonai, tai tu čia? Viešpatie, koks netikėtumas, čia gi savas žmogus, o aš nusi-gandau, — pradžiugo Ilgarūbis. — Tai gal ir Sargailių Baliukas čia su jumis? — gudriai pasiteiravo jis.

Niekas jam neatsakė, ir jis vėl pradėjo tautkšti visokiausius pažadus.

Trumpai pasitarę, nusprendėme šį kartą Ilgarūbį paleisti, tik prigrasinome, kad apie susitikimą su mumis niekam nepliaukštų.

Ilgarūbis, netverdamas džiaugsmu, kad mes jį paleidžiame, sparčiai pasuko namų link, bet staiga, lyg kažką atsiminęs, sustojo ir atsigrėžė.

— Galvoja, bailys, kad mes jį nudobsime iš užpakalio, — pastebėjo Dolotovas. — Šį metodą jie praktikavo, šaudydami žmones.

O Ilgarūbis vėl nūrė tolyn.

— Nenoriu tikėti, kad iš jo gali išeiti geras žmogus. Rytą jis ne tik savo kaimynams, bet ir gestapui viską išplepės. — dar pridūrė Dolotovas.

Rytojaus dieną Ilgarūbis namuose nepasirodė. Iš namų dingo ir senė Ilgarūbienė su savo "klibaru" Povilu.

Po poros dienų Kušneriūnų kaime pasklido gandas, jog Jonas Ilgarūbis susitikęs su partizanais, kurių buvo arti šimto, tačiau gudrumo dėka jam pavykė juos apgauti.

Pradžius dar kelioms dienoms, į Kušneriūnus atvyko būrys policininkų su pačiu Ilgarūbiu priešakyje.

ir Jonas Surgailis. Juos ir pasiūliau partijos komitetui. Šis man pritarė.

Šeštadienio naktį Zigmą, Jonas Surgailis ir aš nusprendėme praleisti Jono Kaulinio namuose, nes aš taut Grybinės miške turėjome susitikti su Borisovu.

Vos tik rytuose pasirodė pirmoji žara, Genė Kaulinytė, pravėrusi duris, mus pažadino:

— Ar nereikės tik jums verba užkūsti? Gal jau užmiršote, bevaikščiudami po miškus, kad šiandien verbu sekmdienis? Jei galvojate kur nors eiti, kelkitės, nes tuoj pasipils vieškeliu daktos į Užpalius.

Išgėrėme arbatos ir, padėkoję Kauliniams už vaišingumą, išėjome į Grybinę.

Aplenkdami vienkiemius, pagaliau pasiekėme sutartą vietą. Čia, tarp plačiašakių eglių, netoli valstiečio Štauskos sodybos, turėjo ateiti komjaunuolis Borisovas, ką tik naujai susiorganizuosios "Audros" būryje Vasiljevo grupės kovotojas. Mat, partizanų būriui išaugus, konspiracijos sumetimais būtina reikėjo sudaryti atskiras kovines grupes.

Nespėjome, apsigaubę brezentiniais apsiaustais, užtraukti dūmo, pasigirdo lėti, atsargūs žingsniai. Netrukus pasirodė aukšta Borisovo figūra.

— Draugas Kalatuškina, prašau pas mus, — šūktelėjau.

Tačiau Jevdokimas, pastebėjęs, kad mūsų trejetas, staiga krito su šautuvu ant žemės.

— Tai ko čia dabar baidaisi? Nesikočiok po žemę, nes šlapio pilvu per dieną krūmuose sušalsi, — ėmė juoktis Zigmą.

Borisovas, susigėdęs dėl savo perdėto atsargumo, prisitartinio prie mūsų.

— Aš galvojau, kad turi ateiti tik vienas Jonukas, o, pasirodo, jūsų net trijų esama. Maniau, kad ir vėl ant policijos pataikiau...

— Žinoma, atsarga gėdos nedaro, — nuramino jį Zigmą.

— Iš kur šita daikčiukų įsigijai? — paklausiau, čiupinėdamas švartai nušveistą matyt, gerai prižiūrimą automatinį šautuvą.

— Užvakar įstojau į Vasiljevo vadovaujamą partizanų grupę. Gavau šį šautuvą ir penkiasdešimt patronų. Dabar fašistam per brangus būsiu, nebekibs, — nusijuokė Jevdokimas.

— Atrodo, kad šiandien bus nebloga diena, — prabilo Zigmą. — Siūliau pasisvečiuoti čia po eglėmis. Sutinkate?

— Žinoma, sutinkame, — atsakė mes.

Išaušo tikrai nuostabus sekmdienio rytas. Pirmųjų

vaikios saulės spindulių nužertose beržų viršūnėse, springdami iš pasitenkinimo, burbuliavo juodi teterviniai, eglėse karstėsi varnos, čirškė, ginčijosi žvirbliai, o ten toliau, prie palaukėje snaudžiančios drevėtos šimtametės liepos, trenkė sutartinę varnėnai.

— Štai kas, draugai, — valandėlę patylėjęs, pradėjo Zigmą. — Partijos apskrities komitetas rekomenduoja draugą Bakutį Utenos apskrities komjaunimo komiteto sekretoriumi, o nariais siūlo Surgailį ir Borisovą.

Džiaugsmo kibirkštėlės sužibo vaikinių akyse. Jie iš visos širdies padėkojo partijos apskrities komitetui už tokį didelį pasitikėjimą ir pasižadėjo jo neapvilti.

— O pats ką gali pridurti? — kreipėsi Zigmą į mane.

— Aš tikiu, kad mes dar bus pateisinsime Partijos pasitikėjimą.

— Utenos apskrities komjaunimo komitetas įkurtas, draugai. Sveikinu jus, — pasakė Zigmą ir visus išėilės išbučiavo. — O dabar prieš mus pats sunkiausia baras — darbas! — už baigė jis.

Ir mes tą darbą pradėjome.

— — — — —
Stalingeradas. Šis žodis skriejo iš lūpų į lūpas. Su džiaugsmu jį kartojo tarybiniai žmonės, su kartėliu — fašistiniai žmogūdziai.

Stalingerado mūšis, prasidėjęs 1942 metų rugpiūčio mėnesį ir pasibaigęs kitų metų žiemą, dar kartą parodė pasauliui Raudonosios Armijos galybę, karių drąsą ir ištvermę, tarybinių žmonių pasiaukojimą. Ši pergalė pakėlė pavergtos liaudies dvasią, sužadino viltį ir tikėjimą, kad greitai priešas bus galutinai sutriuškintas.

Tačiau nereikėjo pamiršti, kad sužeistas žvėris darosi dar žiauresnis, dar labiau nirsta, visiems buvo aišku, kad fašizmas ne visiškai nugalėtas. Puikiai tai suprato ir mūsų būrio kovotojai, komunistai ir komjaunuoliai.

Pirmajame savo posėdyje apskrities komjaunimo komitetas pasiskirstė pareigomis. Mano kaip sekretoriaus, uždavinys buvo kurti apskrityje pirmines komjaunimo organizacijas ir ruošti jaunimą į partizanus. Borisovui teko agitacinis - propagandinis darbas jaunimo tarpe. Jonas Surgailis turėjo organizuoti kaimuose ir miesteliuose iš jaunuolių antifašistines grupes.

Visas mūsų darbas turėjo remtis komjaunimo, jaunimo aktyvu. Apskrities komjaunimo komiteto uždavinys buvo per pirmines komjaunimo organizacijas palaikyti kaip galima glaudesnius ryšius su masėmis, mobilizuoti

jaunimą į partizaninę kovą, plėsti pirminių organizacijų tinklą, stengtis, kad žmonės nebūtų išvežti į Vokietiją arba paimti į fašistinę kariuomenę, materialiai remti nukentėjusiųjų nuo okupantų šeimas.

Šiuo tikslu apskrities komjaunimo komitetas, partijos komitetui pritariant, birželio mėnesį išleido atsisaukimą. Jis buvo atspausdintas rašomąja mašinėle, parūpinta "Audros" būrio partizanų, išplatintas Utenos apskrityje ir net pačioje Utenoje.

Apvausriu pagaliau pasiekėme Toleikių kaimą, kuriam turėjome nemažai patikimų žmonių, pasirodusių mums padėti sunkioje kovoje prieš Tėvynės pavergėjus. Viena iš tokių buvo Matiukų šeima, pas kurią mudu su Baliu Surgailiu dažnai apsilankydavome.

Matiukų sūnus Jonas dar buržuaziniams metais buvo Komunistų partijos narys. Prasidėjęs karui, jis iš Kaulinio, kur dirbo atsakingą darbą, drauge su kitais tarybiniais aktyvistais pasitraukė į Tarybų šalies gilumą.

Žinia, jog jų Jonas kovoja lietuviškajame jungtynėje, Matiukai sutiko su dideliu džiaugsmu. Senutė Matiukienė dažnai užėidavo į klotimą, kur mes paprastai įsikurdavome, ir ilgai nenuleisdavo nuo mūsų akių.

— Žiūriu į jus, vaikeliai, ir tarsi matau savo Joną. Labai jau jo pasiilgau... — kartą pasakė ji.

— O kiek tokių motinų, kaip jūs, mamyt, laukia savo vaikų! Laukia, o jų vis nėra. Tačiau vieną dieną jie sugrįš ir parneš motinoms džiaugsmą, o tėviškei laisvę, — nuraminau senutę.

Tą naktį nusprendėme apsisistoti taip pat Matiukų klotime, nors žinojome, kad šie namai sekami policijos ir šnipų. Atsargiai apėję trobesius ir nieko įtartino nemastėbėję, pro atplėštą klotimo galę lentą sulindome į vidų. Suradę kampe pernykščio šieno, sukritome į jį. Pasiukeidami budėjome, kad netiktai neužkluptų policija.

Išaušus į klotimą atėjo Izidorius Matiukas.

— Gal atnešti jums, berniukai, valgyti? — pasisveikinęs pasiūlė šeimnininkas.

— Vėl nenuskrausime, būtų neologą ką nors užkūsti, — atsakė Balys Surgailis.

— pasiteiravo Matiukas.

— Trys.

— Man, šeimnininke, valgyti neneškite, — atsiliepė Zigmą. — Nenoriu...

Tai išgirdę, nustebome. Matiukai išėjus, Zigmą prisipažino:

— Nenorėjau prie šeimnininko sakyti, draugužiai. Ir jums ilgai nesakiau, vis galvojau, kad praeis... Pasiutu-

siai skauda vidurius, tur būt, apsinuodijau, ar koks velnias apsėdo...

Skausmai Zigmui vis didėjo. Mudu su Surgailiu neišmanėme, ką daryti.

Vakarop Zigmą visiškai nusilpo. Jis išbalso, ėmė drebėti, smarkiai pakilo temperatūra. Reikėjo skubiai iškviesti gydytoją, bet kur jį surasti?

Staiga kieme išgirdome balsus. Pažvelgę pro klotimo sienos plyšį, pamatėme, kad apie Matiukų gryčią sukiniėjasi Užpalių policija.

— Še tau, kad nori, — susirūpino Surgailis. — Viena bėda — ne bėda...

Pasiruošėme kautynėms ir laukėme. Policininkai, palandžioje apie namus, pagaliau suėjo į gryčią, tačiau neilgai ten užtruko ir vėl pasipylė į kiemą.

— Jei nebūtų pavojaus pakenkti Matiukų šeimai, tai kad pasvilintume padus šitiems rupūžėms, — nė kvapo čia jų nebeliktų, — karščiaivosi Surgailis.

— Jonuk, kas ten dedasi? — visą laiką tylėjęs, pasiteiravo Zigmą.

— Matiuko namuose — policininkai, — atsakė Surgailis.

— Ar daug jų? — paklausė sekretorius ir mėgino pasikelti, tačiau tuojau vėl sumuko. — Jūs bėkite iš čia, palikite mane. Aš pasislėpsiu šieno, ir jie manęs nesuras. O jei suras, nudobsiu dar vieną kitą...

Tačiau mudu su Surgailiu nemanėme paklaustyti Zigmą. Kas bus, tas. Jei fašistai užpuls, ginsimės. Bet palikti nelaimėje draugą — tikra išdavystė.

Netrukus policininkai, nieko įtartino neradę, iš Matiukų sodybos išsidangino.

Po pusvalandžio į klotimą atėjo Izidorius.

— Ko šitie velniai norėjo, ir pats nežinau. Iš karto maniau, kad jus suuodė. Bet palandžiojo po pirkios kampus, aš paaukojau keletą butelių naminės — ir išsikraustė nevidonai. Gerokai nugąsdino.

Iš tolimesnės šeimnininko kalbos supratome, kad mum likti šiame klotime nelabai patogu. Be to, ir patiems buvo aišku, kad, susidūrę su policininkais, pakenktume šitiems namams.

Nusprendėme persikelti pas mažiau įtariamą valstietį Motiejų Bertašių, kuris gyvenė tame pačiame kaime. Tai buvo mūsų žmogus, tik labai didelis bailys.

Atvykę su sergančiu Zigmą nakties metu, įvarėme Motiejui nemažą baimės. Jis mėgino įrodinėti, kad pas jį pasilikti busią nesaugu, kadangi sodyba esanti netoli kelio, o, be to, dieną čia apsilankę nemeža kaimynų

Tačiau pamatęs, kad su ligo- niu toliau mums eiti neįmanoma, pagaliau sutiko.

Bertašius mus užrakino savo namuose, o pats laikinai įsikūrė pas kaimyną. Atėidavo tik naktį aplankyti mūsų ir pašerti gyvulių.

Zigmą sveikata vis blogėjo.

— Reikia gi pagaliau ką nors daryti, — kartą pasakė susirūpinęs Surgailis. — Man kilo nebloga mintis. Ar nenuėjus mums šianakt pas Gogelį? Tiesa, jis nėra tikras mūsų draugas, bet manau, kad neatsisakys padėti nelaimėje. Gogelis šiek tiek nusimano apie mediciną, o ir vaistų pas jį gausime.

Gogelis anksčiau turėjo savo vaistinę, bet hitlerininkams šis žmogus nepanoro pardavinėti vaistų. Paslėpęs nemažą medikamentų, jis susilpdavo, reikalui esant, ne vieną kaimyną.

Prieš vidurnaktį Zigmą ėmė kankinti nebekeliami skausmai. Jis visas degė lyg ugnyje, blaškėsi, klidėjo.

Kai jis šiek tiek aprimo, atsargiai išėmėme langą, išlindome ir, vėl jį įstatę, nuskubėjome Toleikių kaimo laukais Dambrovos link. Iki Gogelio sodybos buvo geri penki kilometrai. Praėję Kušneriūnų kaimo vienkiemius, atsidūrėme Grybinės miške. Pradėjo smarkiai lyti. Klampodamas per purvą, nė nepajutau, kaip visu ūgiu išsitiesiau ant žemės. Tuo metu pasigirdo šūvis, panašė pasėje man sužaubavo ugnis. Puolė žemėn ir Surgailis.

Kurį laiką abu gulėjome, negalėdami susivokti, iš kur tas šūvis. Aplinkui buvo visiškai tylu, tik medžių lapais šnarėjo lietaus lašai. Aš pačiupinėjau savo automatą. Jo užraktas buvo atitrauktas. Jei tik būčiau neatsargiai palietęs gaiduką, automatas būtų dar kartą šovęs.

Pagaliau pasiekėm Dambrovos kaimą. Pakrūmėje glūdėjo Gogelio sodyba. Prisėlinę prie trobos, pažvelgėme pro langą. Mažame kambaryje už knygomis apkrauto stalo vienmarškinis sėdėjo Gogelis, prazilęs, vidutinio ūgio, stambių pečių vyriškis.

Pabeldėme į langą. Gogelis nė kiek nenusigando. Jis ramiai atsikėlė ir, išėjęs į priemenę, atidarė duris.

(Bus daugiau)

NELSON, B. C., — Britų Kolumbijos prokuroras išsireiškė, kad valdžia galvoja apie pastatymą "laisvės sūnų" apylinkėse armijos vienučių, kad uždėjus "psichologinį apynasrį" dukaborų teroristams.

Tuo tarpu planuojami atskiri kalėjimai dėl tų "laisvės sūnų", kurie nuteisti už terorą. Jie nesutampą su kiltais kalniais.

Pavasarinis Darbininkų Parengimas Toronte

TORONTO. — Metinis pavasarinis tarptautinis darbininkų parengimas — Labour Spring Jamboree — įvyks penktadienį ir šeštadienį, kovo 23 ir 24, 300 Bathurst St., nuo 6 valandos vakaro.

Bus pigiai parduodami visoki daiktai: suknelės, megztiniai, džiuveliai, rankdarbiai ir t. t. Bus ir vaikų drabužių ir žaislų.

Dalyviai galės pavalgyti vakariene, kuri bus patiekta 6 valandą vakaro. Bus visą laiką užkandžių ir gėrimų.

Programoje visoki žaidimai, dainos ir t. t.

Rengėjai

Auto Nelaimėje Užmušta B. Garnelienė

Torontą pasiekė žinia, kad praėjusį sekmadienį netoli Courtlando, Ont., įvyko didelė nelaimė susikūlus dviem auto mašinoms. Nelaimėje Bronė Garnelienė buvo vietoje užmušta, o Petras Garnelis skaudžiai sužeistas. Jam yra sulaužyta ranka ir smarkiai sutrenktas.

Garneliai yra plačiai žinomi Montreale lietuvių tarpe, kur jie išgyveno ilgus metus. Taipgi žinomi ir kitur, kaip savininkai viešbučio Tillsongburge.

Antroje mašinoje užmuštų nebuvo, tik vieni skaudžiau, kiti lengviau sužeisti.

Rep.

KLUBO 160 ST. PATRICK'S ŠOKIAI Kovo 17 Dieną

Lietuvių Salėj, 160 Claremont St.

Užkandžiai ir gėrimai

Sokiams gros geras orkestras

Ižangos tikietus galima įsigyti pas komiteto narius arba prie durų.

Visi maloniai kviečiami atsilankyti

Pradžia 8 v. v.

Ižanga \$1.50 asmeniui

Gražus Parengimas

TORONTO. — Praeitą šeštadienį, kovo 10 d., atsiuvo Kanados Lietuvių Literatūros Draugijos Toronto kuopos ruoštas parengimas — bankietas - šokiai.

Virš simtas mūsų tautiečių dalyvavo parengime.

Parengimas buvo rūpestingai paruoštas. Ypatinai šiame reikale daug pasidarbavo tai šeimininkės E. Laurusevičienė, A. Ylienė, A. Vinskienė, A. Kižienė ir F. Kilikevičienė. Taipgi A. Pajuodienė talkininkaujant S. Kevėžienei namie paruošė skanias dešras. Bendrai šių draugijų pasidarbavimo rezultatais džiaugėsi visi parengime dalyvavusieji. Neteiko girdėti nė mažiausio nusiskundimo, kad kam nors

kas būtų nepatiko. Visi gyrė ir džiaugėsi, kad nepraleido tokį gražų parengimą.

Prie parengimo paturtinimo daug prisidėjo A. Vinskienės, A. Kižienės, R. Antanavičienės, E. Laurusevičienės ir A. Ylienės iškepti ir jų paaukoti pyragai ir pyragaičiai, taipgi daug daržovinių prieskonių.

Parengime dalyvavo svečių ir iš toliau, kaip tai, iš Glenco, Ont., P. Morkevičiai ir jų dukterė, kuri baigia aukštesnįjį mokslą besiruošdama būti slaugių mokytoja; iš Londono, Ont., Pov. Pajuodis ir A. Byras ir iš Hamiltono A. A. Petroniai. Tikrai buvo malonu torontiečiams susitikti su jais.

Esavivaišinant, bešokant nė nepajusta kaip atėjo vidurnaktis ir su juo parengimo pabaiga. Jei kam teko skystis parengimu bent ant rytojaus, tai gal tik tiems, kurie gražiai pabandė jaunatvišką "twist" šokį. Bet ir tas išeis ant gero, nes tai labai geras fizinis pasimankštinimas.

Parengimo ruošėjai, KLLD Toronto kuopa, reiškia padėką visiems kuomi nors prisidėjusiems prie parengimo paruošimo, dirbusiems ir dalyvavusiems jame. Visų

Patyręs Tinkuotojas

Visokių rūšių tinkavimas iš vidaus ir lauko ir naujų lubų
Telefonas: RO. 6-3026
Toronto

FRANK VASS, B.A.

Advokatas - Notaras
Suite 403 455 Spadina
Ofiso tel. WA. 2-6111
Res. — CL. 1-0651
Toronto

bendros pastangos suteikia galimybę KLLD tęsti toliau kultūrinį patarnavimą Kanados lietuviams.

Reporteris

Torontiečių Kronika

Išėjo į ligoninę

A. Daugėlienės sveikatai sušlubavus praeitą pirmadienį teko išeiti į ligoninę, kur turės pergyventi operaciją ir nekuri laiką pabūti ligoninėje.

Rep.

Kas Kaip Remia Liaudies Balsą

S. Repšys, Rodney, Ont., prisiuntė naują prenumeratą užrašytą P. Budreikos į Lietuvą, kelias atnaujintas ir \$6.00 surinktų aukų. Aukojai: P. K. Skujai \$4.00 ir P. Budreika \$2.00.

J. Striška, Sudbury, Ont., užrašė naują prenumeratą į Lietuvą.

L. Bekešienė, Rochester, N. Y., prisiuntė paskelbti užuojautų ir nuo Geo. Dauko \$5.00 aukų.

P. A. Deveikis, Chicago, Ill., prisiuntė atnaujintą prenumeratą ir nuo savęs ir A. V. Kauko po \$1.50 aukų.

B. Kvietinskas, Montreal, prisiuntė atnaujintą prenumeratą.

Ch. Martin, Windsor, Ont., prisiuntė paskelbti padėką ir nuo R. Purlio \$5.00 aukų.

P. V. Gasparienė, Grand Rapids, Mich., prisiuntė naują ir atnaujintą prenumeratą ir prie to dar paaukojo \$1.50.

A. A. Petroniai, Hamilton, Ont., lankėsi KLLD Toronto kuopos parengime ir paaukojo LB paramai \$2.00.

P. Matunas, Chicago, Ill., atsinaujindamas prenumera-

Pirmu Kartu Toronte Puikus Lenkų Filmas

Teutonių Riteriai Spalvose ir kinemaskope

Pagal H. Sienkevičių, "Quavadis" autorių.

Angliški paaiškinimai

Civic Square Theatre
87 Queen St. W.
EM. 8-5800

Nuo dabar iki kovo 22 /mintinai

Visos vietos rezervuotos

Tikiety ofisas atdaras nuo 2 iki 8 val. vak.

tą paaukojo 50 c.

P. Morkevičiai, Glencoe, Ont., lankėsi Toronte, KLLD parengime ir paaukojo LB paramai \$5.00.

Visiems už pasidarbavimą ir aukas širdingai ačiū.

Administracija

NENORI BIRCH AR McCARTHY GRUPIŲ

CHATHAM, Ont. — Kalbėdamas liberalų asociacijos susirinkime, Paul Martin, federalio parlamento narys, pareiškė, kad Kanadai nereikia nei Birch, nei McCarthy grupių.

Jis tą pasakė atkirsdamas konservatų atstovui H. O. White, kuris kaltino liberalų lyderį Pearsoną "prokomunizmu". White sakė, kad Pearsonas buvęs apdovontas Nobelio taikos dovana už palaikymą komunistų pusės.

Visokių Pieno Produktų Krautuvė

Modern Dairy

847 COLLEGE ST. — TORONTO
Telef.: LE. 6-1429

Taipgi didelis pasirinkimas visokių sausainių, maisto produktų.

Savininkai: A. A. Kukta

Advokatas - Notaras

WILLIAM PALAMAR

Suite 133
17 QUEEN ST. E. TORONTO
Office EM. 2-1941 - Telefonas - Res. EM. 6-1743

PARDUODAME

ŠVIEŽIĄ MEDŲ

T. R. MacNaughton, Meadowvale, Ont.
(Westoniečio K. Doveikos žentas)

Torontiečių patogumui, mūsų bičių medaus galima gauti Lietuvių salėje, 160 Claremont St.

Lietuvis Stogų Dengėjas

Abest Roofing & Tinsmithing Co.

144 FIRST AVE. Tel. HO. 6-8252

Toronto 8, Ont.

Dengiame naujus ir taisome senus stogus, vandens nutekėjimus (eavstrough) ir atliekame visokius skardos darbus.

Savininkas C. SWANKAS

LIETUVIS PLUMBERIS

J. Lisauskas

Irengiam Aliejinių Apšildymą
Atliekam Kitus Plumberio Darbus
Darbas Garantuotas — Prieinama Kaina

148 WESTMINSTER AVE. Tel. LE. 2-5191
Toronto